

Rampenplan

januari 2010

Inhoudsopgave

Inleiding	Karakter en doel	1
	Ontwikkelingen wet Veiligheidsregio's	1
	Definitie	2
	Verantwoordelijkheid	2
	Inwerkingstelling rampenplan	3
	Consequenties	3
	Werkingsfeer	4
	Afstemming planvorming	5
	Vaststelling, uitwerking, wijziging en beheer	6
	Vindplaats rampenplan	7
Deel 1: algemeen	Overzicht van de soorten risico's, rampen of zware ongevallen	9
	Overzicht betrokken diensten, instanties, organisaties en personen	12
	Leiding over en gecoördineerde inzet van diensten en organisaties	14
	Overzicht van te hanteren processen	23
Deel 2: procesbeschrijvingen	Inleiding	26
	Uitgangspunten	26
	Coördinatie bijdragen	26
	Opbouw procesbeschrijvingen	27
	Uitwerking processen	27
	Bron- en effectbestrijding	28
	Waarschuwen van de bevolking	29
	Ontsmetten van mens en dier	30
	Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur	31
	Waarnemen en meten	32
	Toegankelijk/begaanbaar maken, opruimen	33
	Logistieke verzorging veldeenheden	34
	Operationele informatievoorziening en verbindingen	35
	Preventieve openbare gezondheidszorg	36
	Geneeskundige hulpverlening-somatisch	37
	Geneeskundige hulpverlening-psychosociaal	38
	Ontruiming	39
	Afzetten/afschermen	40
	Verkeer regelen	41
	Handhaven rechtsorde	42
	Identificatie van slachtoffers	43
	Begidsen	44
	Strafrechtelijk onderzoek	45
	Gemeentelijke alarmering	46

	Bestuurlijk handelen	47
	Crisiscommunicatie	48
	Evacuatie	50
	Milieu en inzamelen van besmette waren	51
	Opvang en verzorging	52
	Registratie van slachtoffers (CRIB)	54
	Uitvaartverzorging	56
	Gemeentelijke logistiek	57
	Registratie en afhandeling van schade (CRAS)	58
	Facilitair en verbindingen (w.o. inrichting GCC)	59
	Verslaglegging	60
	Nazorg	61
Bijlagen		
	I: Afkortingen en begrippen	62
	II: Risicoparagraaf	72
	III: Overzicht multidisciplinaire- en rampbestrijdingsplannen	75
	IV: Referentielijst	83
	V: Verzendlijst	85

Inleiding

Karakter en doel

Het rampenplan geeft de organisatie en coördinatie van de diensten, instanties en individuele personen betrokken bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen weer. De bijlagen maken deel uit van het rampenplan.

Het rampenplan bestaat uit twee delen, te weten:

- Deel 1: de organisatie van de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
- Deel 2: de procesbeschrijvingen.

De procesbeschrijvingen zijn uitgewerkt in verschillende protocollen, draaiboeken en procedures, die worden gehanteerd door de verschillende betrokken disciplines.

Ontwikkelingen Wet Veiligheidsregio's

Naar verwachting gaat de Wet Veiligheidsregio's in 2010 van kracht. Veiligheidsregio's worden onder artikel 14 verplicht tenminste eens per vier jaar een regionaal crisisplan op te stellen. De plannen moeten voldoen aan een aantal richtlijnen die zijn vastgelegd in het landelijke Referentiekader Regionaal Crisisplan.

In een Regionaal Crisisplan worden, in het geval van grootschalige incidenten of crises, de taken, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de crisisorganisatie vastgelegd. Dit plan heeft tot doel de regionale samenwerking van hulpdiensten en de gemeenten bij het bestrijden van crises of rampen te verbeteren.

Deze ontwikkeling wordt nog niet in dit plan meegenomen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Er wordt nog door de Tweede Kamer gediscussieerd over de rollen en bevoegdheden van de Provincie in relatie tot de toekomstige Veiligheidsregio's;
- Er wordt op landelijk niveau gewerkt aan een standaard model regionaal crisisplan;
- Het referentiekader regionaal crisisplan is nog niet gereed. Na vaststelling van het referentiekader dient eerst een uitgebreid communicatie- en implementatie traject plaats te vinden.

Op termijn wordt dit huidige model rampenplan vervangen door een Regionaal Crisisplan. De gemeenten stellen dan niet meer afzonderlijk een gemeentelijk rampenplan vast

Definitie Artikel 1 van de Wet rampen en zware ongevallen geeft de definitie van een ramp of een zwaar ongeval:
“Een gebeurtenis, waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.”

Dit rampenplan is tevens toepasbaar bij crises. Hieronder wordt verstaan:
“Een ernstige verstoring van de basisstructuren van het maatschappelijk systeem en/of aantasting van de fundamentele waarden en normen van het maatschappelijk systeem.”¹

Verantwoordelijkheid Burgemeester en wethouders zijn verantwoordelijk voor de voorbereidingen ten behoeve van de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval. Zij stellen tenminste eens per vier jaar het rampenplan vast. Het rampenplan wordt tussentijds geactualiseerd, indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven (artikel 3, Wet rampen en zware ongevallen). Voor rampen en zware ongevallen, waarvan de plaats, aard en gevolgen voorzienbaar zijn stelt de burgemeester tenminste eens in de vier jaar een rampbestrijdingsplan vast (artikel 4, Wet rampen en zware ongevallen). In dit rampenplan is het beleid ten aanzien van het vaststellen van rampbestrijdingsplannen vastgelegd (zie bijlage III). Het College van Burgemeester en Wethouders is tevens bestuurlijk verantwoordelijk voor de adequate voorbereiding op de rampenbestrijding, in de zin van opleiden en oefenen van functionarissen. De verschillende processen, waaruit de rampenbestrijding is opgebouwd, zijn toegewezen aan verschillende, zowel operationele als gemeentelijke, diensten. De hoofden van desbetreffende diensten zijn ambtelijk verantwoordelijk voor de voorbereiding en de daadwerkelijke uitvoering van de aan hun diensten toegewezen processen.

De bevoegdheden in het kader van rampen en zware ongevallen zijn onder andere vastgelegd in de:²

- Gemeentewet;
- Wet rampen en zware ongevallen;
- Brandweerwet;
- Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- Politiewet;
- Waterstaatswet;

---

¹ Bron: Handboek Voorbereiding Rampenbestrijding, ministerie van BZK

² Genoemde documenten zijn te raadplegen via het Veiligheidsnet Regio Twente. In de referentielijst, die is opgenomen in bijlage IV, zijn alle documenten, waaraan in dit rampenplan wordt gerefereerd, tevens opgenomen.

- Kernenergiewet;
- Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen;
- Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen;
- Besluit rampbestrijdingsplannen luchtvaartterreinen.

En in:

- Het Provinciaal Coördinatieplan van de Provincie Overijssel;
- Verschillende bijstandsprocedures;
- Diverse handreikingen en leidraden;
- De Nota coördinerend burgemeester;
- De regeling coördinerend gemeentesecretaris³

Het rampenplan wordt getoetst met behulp van de provinciaal vastgestelde toetsingskaders.

Inwerkingstelling rampenplan

Indien de burgemeester oordeelt dat er een ramp of een zwaar ongeval heeft plaatsgevonden, kan hij (delen van) het rampenplan in werking stellen. Het verdient aanbeveling de beslissing hiertoe schriftelijk vast te leggen, bijvoorbeeld in het op te stellen logboek. Ook kan het rampenplan, of delen daarvan, worden benut bij crises. Delen van de organisatie en afzonderlijke processen kunnen gebruikt worden om gestructureerd met elkaar samen te werken. Het gecoördineerd samenwerken wordt geregeld in de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure. Wanneer operationeel dan wel bestuurlijk wordt besloten om op te schalen, worden de leden van de Gemeentelijke Rampenstaf gealarmeerd.⁴

Zij dragen op hun beurt zorg voor alarmering van de bij de aan hun dienst toegewezen processen betrokken functionarissen.

Na het in werking stellen van het rampenplan informeert de burgemeester zo spoedig mogelijk de Commissaris van de Koningin en de gemeenteraad. Hij bepaalt tevens, na advies ingewonnen te hebben bij de deelnemende diensten en zonodig na overleg met de Commissaris van de Koningin, het tijdstip waarop de rampsituatie als geëindigd kan worden beschouwd. Daarna start de nazorgfase, waarvoor tevens besloten dient te worden of conform het rampenplan wordt gewerkt of dat de rampenbestrijdingsorganisatie getransformeerd kan worden in een projectorganisatie 'nazorg'.⁵

Consequenties

De burgemeester heeft het opperbevel in geval van een ramp of een zwaar ongeval of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Degenen die aan de

---

³ De regeling is in 2009 vastgesteld.

⁴ Zie hoofdstuk: Leiding over gecoördineerde inzet van diensten en organisaties.

⁵ zie deel II, procesbeschrijving nazorg.

bestrijding van een ramp of een zwaar ongeval deelnemen, staan onder zijn bevel. Hij doet zich bijstaan door een door hem samengestelde gemeentelijke rampenstaf (artikel 11, lid 1 Wet rampen en zware ongevallen). De gemeentelijke rampenstaf bestaat uit een strategisch (Gemeentelijk Beleidsteam) en een tactisch deel (Gemeentelijk Managementteam). Operationeel is er op het tactische niveau een Regionaal Operationeel Team werkzaam.

Degene die de leiding over de brandweer heeft, is tevens belast met de operationele leiding van de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval, tenzij de burgemeester een andere voorziening treft (artikel 11, lid 2 Wet rampen en zware ongevallen). De operationeel leider geeft leiding aan het Regionaal Operationeel Team. De lokale commandant neemt plaats in het Beleidsteam.

Werkingsfeer

Het rampenplan geldt voor het gemeentelijke grondgebied. In geval van een ramp of een zwaar ongeval worden de burgemeesters van de aangrenzende gemeenten en de betreffende Commissaris(sen) van de Koningin blijvend geïnformeerd.

Strekt een ramp of een zwaar ongeval (of de gevolgen daarvan) zich uit over twee of meer gemeenten dan is bestuurlijke coördinatie vereist. Er neemt dan een coördinerend burgemeester uit het daartoe ingestelde Twentse piket plaats in het Regionaal Beleidsteam. Deze zorgt voor integrale regionale afstemming en coördinatie van beleid, zonder daarbij in de bevoegdheden te treden van de lokale burgemeesters (zie Nota coördinerend burgemeester).

De Commissaris van de Koningin kan bij een ramp of zwaar ongeval van meer dan plaatselijke betekenis in één of meer gemeenten, of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de burgemeesters in de provincie zoveel mogelijk, na overleg met hen, de nodige aanwijzingen geven over het door hen inzake de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval te voeren beleid. Hij kan als dat het geval is in de operationele leiding voorzien (artikel 12, Wet rampen en zware ongevallen).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan, indien het algemeen belang dat dringend eist, de Commissarissen in de provincie, na overleg met hen, de nodige aanwijzingen geven over het door hen inzake de bestrijding van rampen en zware ongevallen te voeren beleid (artikel 13, Wet rampen en zware ongevallen).

Bij oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden kunnen op grond van de Wet rampen en zware ongevallen (artikel 21) bij Koninklijk Besluit bijzondere bevoegdheden worden toegekend aan de Commissaris

van de Koningin en aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dan kan de Commissaris van de Koningin de burgemeesters de nodige aanwijzingen geven over de bestrijding van rampen en zware ongevallen; dus meer dan alleen strikte beleidsaanwijzingen.

De Minister kan, indien het algemeen belang dit dringend vereist, voorzien in de uitoefening van de bevoegdheden van de Commissaris van de Koningin en van de burgemeester, door die uitoefening geheel of gedeeltelijk aan zich te trekken of door daarmee een andere autoriteit te belasten (artikel 23, Wet rampen en zware ongevallen).

Afstemming planvorming

Afstemming in de planvorming is met name bewerkstelligd door:

- Het bestaande (vastgestelde) modelrampenplan en bijbehorende draaiboeken te herzien en regionaal uniform te actualiseren;
- Het Convenant intergemeentelijke samenwerking te actualiseren;
- Specifieke planvorming (zoals rampbestrijdingsplannen) aan te laten sluiten bij de in het rampenplan vermelde algemene kaders;
- Het naleven van het in het Regionaal beheersplan rampenbestrijding neergelegde beleid ten aanzien van de multidisciplinaire voorbereiding van de rampenbestrijding;
- Aansluiting te zoeken bij het Calamiteitenplan van de Waterschappen Regge en Dinkel en Rijn en IJssel;
- (Externe) ondersteuning georganiseerd voor de gemeentelijke processen (w.o. Convenant met het Nederlandse Rode Kruis);
- Het benutten van landelijke methodieken en evaluaties;
- Uit te gaan van de provinciale toetsingskaders;
- Het naleven van de afspraken, die zijn vastgelegd in de Nota coördinerend burgemeester;
- Het naleven van de afspraken, die zijn vastgelegd in de Regeling coördinerend gemeentesecretaris;
- Het naleven van de afspraken, die zijn vastgelegd in het Convenant rampenzender RTV Oost en het Protocol inzet RTV Oost bij waarschuwen van de bevolking;
- Aansluiting te zoeken bij het 'Calamiteitenplan voor provinciale waterstaatswerken in primaire en regionale waterkeringen in provincie Overijssel'.
- Het naleven van de Overeenkomsten grensoverschrijdende samenwerking bij zware ongevallen en rampen, afgesloten tussen de regio Noord- en Oost Gelderland, de regio Twente, Kreis Borken en Landkreis Grafschaft Bentheim;
- Het naleven van het samenwerkingsconvenant RMC, afgesloten met Defensie, politieregio Twente en de Regio Twente.

**Vaststelling,
uitwerking, wijziging
en beheer**

Op grond van artikel 3, lid 1 van de Wet rampen en zware ongevallen stelt het College van Burgemeester en Wethouders het rampenplan vast. In artikel 7 van dezelfde wet is vastgelegd dat Gedeputeerde Staten van de provincie het College van Burgemeester en Wethouders uit kunnen nodigen het plan te wijzigen, wanneer deze niet in overeenstemming is met de provinciale toetsingskaders of wanneer deze niet langer actueel is.

Het rampenplan is opgebouwd uit processen, die in deel 2 van dit plan nader omschreven worden. Genoemde processen zijn verder uitgewerkt in draaiboeken, protocollen en/of procedures, waarin een gedetailleerde uitwerking van de in de processen genoemde activiteiten is opgenomen. Voor voorbereiding en uitvoering van genoemde processen zijn verschillende, zowel operationele als gemeentelijke, diensten aangewezen (procesverantwoordelijken).

Het rampenplan en de bijbehorende processen en uitwerkingen daarvan worden tenminste eens per vier jaar opnieuw vastgesteld door het College van Burgemeester en Wethouders (artikel 3, lid 1 Wet rampen en zware ongevallen). Actualisatie van de gegevens dient te geschieden wanneer gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven (artikel 3, lid 2 Wet rampen en zware ongevallen), doch tenminste jaarlijks.

De burgemeester en wethouders zijn verplicht, conform het Besluit Informatie Inzake Rampen en Zware Ongevallen, informatie te verschaffen aan de bevolking over een verwijzing naar en een globale toelichting op het rampenplan.

Het beheer van het model van het rampenplan, de bijbehorende processen en de uitwerkingen daarvan valt onder verantwoordelijkheid van de Hulpverleningsdienst Regio Twente. Zij is tevens verantwoordelijk voor de actualisatie van het model rampenplan en de structurele afstemming van dit model met andere modelplannen, nota's en convenanten die zijn genoemd onder het kopje 'afstemming planvorming'.

De daadwerkelijke invulling en actualisatie van genoemde documenten valt onder verantwoordelijkheid van de verschillende betrokken disciplines (gemeente, brandweer, GHOR en politie).

**Vindplaats
rampenplan**

Het regionaal model rampenplan en de uitgewerkte gemeentelijke rampenplannen zijn zowel digitaal als in hard-copy beschikbaar. De digitale versie is terug te vinden op het Veiligheidsnet Regio Twente⁶. De papieren versie is in het bezit van de personen en instanties die zijn vermeld op de verzendlijst (bijlage V).

---

⁶ Elke gemeente heeft toegang tot het Veiligheidsnet Regio Twente en beschikt dus over een actueel model rampenplan.

Deel I:

Algemeen

Overzicht van de soorten risico's, rampen of zware ongevallen

Ramptypen

De uit de Wet rampen en zware ongevallen afkomstige definitie heeft betrekking op gebeurtenissen met een uiteenlopend karakter, zogenaamde ramptypen. In de Leidraad Maatrap worden deze ramptypen onderscheiden en in het Handboek voorbereiding rampenbestrijding worden ze onderverdeeld in zeven categorieën. Het onderscheid in ramptypen is niet limitatief.

1. Rampen met betrekking tot verkeer en vervoer:

- Luchtvaartongeval;
- Ongeval op het water;
- Verkeersongeval op het land.

2. Rampen met gevaarlijke stoffen:

- Ongeval met brandbare explosieve stof in open lucht;
- Ongeval met giftige stof in open lucht;
- Kernongeval.

3. Rampen met betrekking tot de volksgezondheid:

- Bedreiging van de volksgezondheid;
- Ziektegolf.

4. Rampen met betrekking tot de infrastructuur:

- Ongevallen in tunnels;
- Branden in grote gebouwen;
- Instortingen van gebouwen;
- Uitval van nutsvoorzieningen.

5. Rampen met betrekking tot de bevolking:

- Paniek in menigten;
- Verstoringen openbare orde.

6. Natuurrampen:

- Overstromingen;
- Natuurbranden;
- Extreme weersomstandigheden.

7. Ramp op afstand.

De typologie handelt vooral over plotseling opkomende rampen met een duidelijke overgang van de normale situatie naar een rampsituatie, waarbij verschillende ramptypen elkaar niet uitsluiten. Naast deze ramptypen kunnen een aantal soorten crises onderscheiden worden. Crises zijn in tijd, ruimte en gevolgen meer diffuus en kunnen meerdere oorzaken hebben met een lange aanloop. Een crisis bedreigt bovendien één of meerdere vitale belangen van de samenleving. Deze vitale belangen vallen onder:

- Territoriale veiligheid;
- Fysieke veiligheid;

- Economische veiligheid;
- Ecologische veiligheid;
- Sociale en politieke stabiliteit.

Deze typering besteedt meer expliciet aandacht aan crises die wél een grote impact op het maatschappelijk systeem hebben, maar waarvan op dit moment nog analysemethodieken zijn ontwikkeld om dit op regionaal niveau inzichtelijk te maken. Om deze reden zijn deze crises niet opgenomen in de risico-inventarisatie (bijlage II). Binnen Twente zijn inmiddels voor pandemieën en hoogwatersituaties specifieke analyses opgesteld en is planvorming ontwikkeld.

Voor wat betreft een terroristische dreiging en/of aanslag wordt verwezen naar het COT rapport “terrorismegevolgbestrijding⁷”. Middels een nog uit te voeren risico-inventarisatie en analyse wordt bekeken of de huidige planvorming toereikend is.

Maatramp Twente

De bestuurlijke vaststelling van de uitwerking van de landelijke Leidraden Maatramp en Operationele Prestaties kenmerkt zich door het bestuursbesluit van de Regioraad op 13 maart 2003 om de operationele diensten voor te bereiden op maatrampniveau 4, te weten een ramp met een brandbare en explosieve stof. Aanleiding voor vaststelling van dit maatrampniveau is het relatief hoge aantal LPG-tankstations, dat in Twente binnen de bebouwde kom gevestigd is.

Rampbestrijdingsplannen en overige plannen

Op basis van de wettelijk verplichte risico-inventarisatie (artikel 3, lid 3 Wet rampen en zware ongevallen) stelt de burgemeester een rampbestrijdingsplan vast voor elke ramp of zwaar ongeval, waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn (artikel 4, lid 1 Wet rampen en zware ongevallen).

De volgende uitgangspunten worden in Twente⁸ gehanteerd bij het selecteren van objecten en situaties die in aanmerking komen voor een rampbestrijdingsplan:

Wettelijke verplichting:

- Bedrijven gelegen in Nederland en vallende onder de zware categorie van het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999;
- Bedrijven gelegen buiten Nederland, vallend onder de zware categorie van de richtlijn Seveso-II waarvan een ramp of zwaar ongeval effecten kan hebben in Nederland;

⁷ Dit rapport heeft geen formele status maar is wel een handig instrument voor de hulpdiensten en gemeenten. In de planvorming, gemeentelijke draaiboeken wordt verwezen naar dit rapport

⁸ Deze afspraken zijn vastgelegd in Documentatie Preparatieniveau Planvorming van de Regio Twente, augustus 2004.

- Luchtvaartterreinen die op grond van de Brandweerregeling burgerluchtvaartterreinen zijn ingedeeld in brandrisico 3 of hoger en de daarmee vergelijkbare militaire luchtvaartterreinen.

Bestuurlijke afweging:

- Bedrijven gelegen in Nederland en vallend onder de lichte categorie van het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999;
- Nucleaire faciliteiten/objecten, categorie A en B, nader aangegeven in Leidraad Kernongevallenbestrijding;
- Objecten/situaties waarvan het omgevingsrisico is bepaald en beoordeeld volgens nader te beschrijven methodiek en waarbij men komt tot een positief advies ten aanzien over de noodzaak voor een rampbestrijdingsplan.

Daarnaast heeft het Veiligheidsberaad Regio Twente in juni 2004 vastgelegd dat van alle LPG tankstations in de regio Twente een rampbestrijdingsplan moet worden opgesteld.

Het rampbestrijdingsplan is een specificatie van dit rampenplan ten aanzien van een object of een situatie met een specifiek risico. De in dit rampenplan geformuleerde algemene kaders zijn dus van kracht, wanneer wordt besloten het rampbestrijdingsplan in werking te stellen.

Voor dynamische objecten en situaties, zoals spoorwegen en snelwegen, worden in regionaal verband coördinatieplannen opgesteld. Deze plannen zijn van nut voor de multidisciplinaire samenwerking in het veld, maar hebben niet een zelfde karakter als een rampbestrijdingsplan. In 2009 is het coördinatieplan vaarwegen opgesteld.

Tenslotte worden plannen opgesteld voor specifieke risico's, die zich kunnen manifesteren. Daarbij gaat het vooral om plannen ten aanzien van de volksgezondheid, zoals het draaiboek SARS, het draaiboek Pokken en het draaiboek Griepvloed. Er wordt gewerkt aan een generiek draaiboek infectieziektebestrijding wat de bovengenoemde plannen op termijn gaat vervangen.

In bijlage III is vermeld voor welke objecten en situaties in de gemeente XXX een rampbestrijdingsplan of een ander plan opgesteld dient te worden. Hierbij is uitgegaan van de risicoparagraaf, die is opgenomen in bijlage II.

Risico's in Dinkelland In bijlage II is de voor de gemeente Dinkelland opgestelde risico-inventarisatie opgenomen.

Overzicht betrokken diensten, instanties, organisaties en personen

Algemeen

Artikel 3, lid 5, onderdeel b van de Wet rampen en zware ongevallen bepaalt dat in het rampenplan een overzicht van diensten, instanties, organisaties en personen, die bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen kunnen worden betrokken, dient te worden opgenomen.

Degenen die aan de rampenbestrijding deelnemen staan onder bevel van de burgemeester. De uitvoering van de rampbestrijdingstaken is in eerste aanleg opgedragen aan de diensten die ook met de dagelijkse hulpverlening zijn belast. Primair zijn dit de brandweer, de politie en de geneeskundige hulpverlening. Gemeenten spelen een prominente rol in de uitvoering van bevolkingszorg-gerelateerde activiteiten. Bij openbare orde problemen wordt tevens het Openbaar Ministerie betrokken bij de rampenbestrijding.

Daarnaast is er een bijzondere rol weggelegd voor de Waterschappen Regge en Dinkel en Rijn en IJssel. Tijdens rampen en zware ongevallen met waterkundige aspecten dient nauw met hen samengewerkt te worden op alle niveaus van de rampenbestrijding.

Betrokken diensten, instanties, organisaties en personen

Er is een breed scala aan instanties en organisaties, dat, afhankelijk van de aard en omvang van de ramp, ingeschakeld kan worden bij de rampenbestrijding en dat bij de voorbereiding daarop betrokken is. Per proces is in de bijbehorende draaiboeken en/of protocollen aangegeven welke instanties en organisaties dat kunnen zijn. Voorbeelden van diensten, instanties, organisaties en personen, die in het Provinciale toetsingskader genoemd worden, zijn:

- Gemeentelijke diensten;
- Provinciale- en Rijksdiensten (waaronder defensie);
- Openbaar Ministerie
- Rijksvertegenwoordigers;
- Buitenlandse hulpverleningsdiensten;
- Water- en zuiveringsschappen;
- Operationele partners, zoals bedrijfsbrandweren;
- Ziekenhuizen, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties, zoals het Nederlandse Rode Kruis;
- Vervoersbedrijven, waaronder de Nederlandse Spoorwegen, stads- en streekvervoer en rederijen;
- Nuts- en telecombedrijven;
- Media.

Bereik- en beschikbaarheid

Voor verschillende functionarissen van de operationele diensten geldt een opkomstverplichting. De functionarissen van deze operationele diensten zijn te allen tijde beschikbaar om hun functie in het kader van de rampenbestrijding uit te voeren. Voor de gemeentelijke diensten geldt dat niet. Bij de cruciale gemeentelijke processen is wel voorzien in bereikbaarheid van functionarissen, maar beschikbaarheid is niet gegarandeerd. Voor enkele gemeentelijke processen is daarom een pool van functionarissen in het leven geroepen, waar uit kan worden geselecteerd.

Personele en materiële bijstand

Op operationeel niveau wordt personele en materiële bijstand binnen de regio aangevraagd bij, en gehonoreerd door, het Regionaal Operationeel Team.

Uit Duitsland kan op basis van de overeenkomsten met Kreis Borken en Landkreis Grafschaft Bentheim personele en materiële bijstand worden verleend. Dit verzoek verloopt via de Commissaris van de Koningin.

De Twentse gemeenten zijn een Convenant intergemeentelijke samenwerking bij rampenbestrijding en crisisbeheersing aangegaan, waarin is afgesproken dat men bij elkaar een beroep op ondersteuning kan doen, indien dat nodig wordt geacht. De burgemeester van de getroffen gemeente is dan bevoegd om de ambtenaar van de hulpaanbiedende gemeente aanwijzingen te geven

Indien bijstand van buiten de regio nodig is dient, via de burgemeester, een verzoek daartoe gericht te worden aan de Commissaris van de Koningin.

Leiding over gecoördineerde inzet van diensten en organisaties

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de basisstructuur van de rampenbestrijdingsorganisatie in Twente, alsmede de wijze waarop deze kan worden opgeschaald, weergegeven. Tevens worden de taken en verantwoordelijkheden vermeld van de verschillende functionarissen en organisatieonderdelen. Belangrijk uitgangspunt is dat afhankelijk van de aard en omvang van het incident de organisatie tot op vier niveaus kan worden opgeschaald (direct of geleidelijk). Dit loopt van een routinematig, monodisciplinair af te handelen kleinschalig incident tot een ramp of een zwaar ongeval waarbij een grootschalige en gecoördineerde inzet van diensten en disciplines noodzakelijk is en waarvan de effecten gemeentegrensoverschrijdend zijn.

Coördinatie

Wanneer een ongeval de omvang van een zwaar ongeval of ramp aanneemt, of dreigt aan te nemen, zal ook de bestrijdingsorganisatie zich uitbreiden van de normale hulpverlening tot de hulpverlening zoals in dit plan omschreven. Gerelateerd aan de opschaling van de individuele disciplines ontstaat er een coördinatie behoefte op verschillende niveaus. In deze coördinatiebehoefte wordt voorzien door gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure (GRIP) zoals die in de regio Twente van kracht is⁹.

De GRIP procedure voorziet in de benodigde coördinatiebehoefte op verschillende niveaus en is, hoewel er een relatie aanwezig is, nadrukkelijk niet gekoppeld aan de opschaling van de individuele kolommen.

De GRIP is in te delen in vier fasen:

- **GRIP 1:** bronbestrijding;
- **GRIP 2:** bron- en effectbestrijding;
- **GRIP 3:** bedreiging van het welzijn van (grote groepen van) de bevolking;
- **GRIP 4:** gemeentegrensoverschrijdend, eventueel schaarste.

Naar reikwijdte van het incident kan worden op- dan wel afgeschaald naar een andere GRIP-fase. Het uitgangspunt van de verschillende GRIP-fasen is dat ze aanvullend zijn op de voorgaande fase. Dit houdt in dat de verschillende teams die actief worden gedurende een eventuele verdere opschaling niet van samenstelling veranderen. Wat wel verandert, is de coördinatie tussen de verschillende teams. Zo is GRIP 1 en 2 een informatielijn naar de burgemeester, in GRIP 3 krijgt de burgemeester de algehele leiding over de bestrijding van de ramp en verandert de informatielijn in een (opper)bevelslijn. Dit neemt overigens niet weg dat een

---

⁹ In dit rampenplan wordt de opschalingsprocedure op hoofdlijnen omschreven. Voor een gedetailleerde uitwerking ervan en de invulling van de verschillende staven, wordt verwezen naar de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure zoals die van kracht is binnen de regio Twente zelve. Deze is onder andere in te zien via het Veiligheidsnet Regio Twente.

GRIP-fase kan worden afgeroepen zonder dat er een vorig niveau is ingesteld. Op basis van betrouwbare informatie (of bij een dreiging) kan direct de passende GRIP-fase worden afgeroepen. Verder kan het zijn dat een incident vraagt om een bepaalde GRIP-fase, zonder dat alle teams actief zijn. Normaal gesproken ligt de inschatting van de gewenste GRIP-fase bij een leidinggevende van brandweer, politie of GHOR, maar ook de burgemeester kan in voorkomende gevallen gebruik maken van de GRIP procedure om de organisatie in te richten.

Wanneer wordt besloten tot afschaling van de rampenbestrijdingsorganisatie dient er nadrukkelijk aandacht te worden geschonken aan het terugleggen van de verantwoordelijkheden bij de daartoe aangewezen organisatieonderdelen.

Taken en verantwoordelijkheden

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Nationaal Coördinatiecentrum¹⁰ en het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan van zijn bevoegdheid gebruik maken om aanwijzingen te geven (aan de Commissaris van de Koningin) ten aanzien van het voor de bestrijding te voeren beleid, bijvoorbeeld bij provinciegrensoverstijgende incidenten. Overschrijding van de landsgrens verplicht de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarenboven tot overleg met zijn collega van het betrokken land, alvorens aanwijzingen te geven aan de Commissaris van de Koningin. De verplichting van de burgemeester om de buurgemeenten en de Commissaris van de Koningin te informeren blijft uiteraard steeds van kracht.

Bij zeer grootschalige (dreigende) of grensoverschrijdende calamiteiten ("als het algemeen belang zulks dringend eist", artikel 13, Wet rampen en zware ongevallen) wordt het Nationaal Coördinatiecentrum geactiveerd. Het Nationaal Beleidsteam bestaat uit de betrokken ministers en hun beleidsadviseurs. De betrokken ministeries vormen op hun beurt Departementale Coördinatiecentra.

Het Nationaal coördinatiecentrum wordt geadviseerd door Het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum. De kerntaken betreffen:

- Het actueel houden van het landelijke operationele beeld. Op basis van studies, voorbereidende plannen, scenario's en evaluaties kan het LOCC bestuurders en operationele diensten adviseren.
- Het opstellen en het actueel houden van plannen en procedures rondom bijstand. Dat houdt in dat het LOCC ervoor zorgt dat extra mensen, expertise en/of middelen die benodigd zijn tijdens een groot evenement, een calamiteit of crisis snel kunnen worden ingezet in de veiligheidsregio die daar behoefte aan heeft. Ook hulp uit het buitenland kan

¹⁰ Van bovenstaande wordt afgeweken wanneer er sprake is van (dreiging van) terrorisme. In dat geval is de Minister van Justitie de verantwoordelijke functionaris op rijksniveau.

georganiseerd worden.

Het LOCC wordt permanent bezet door personeel van brandweer, politie, GHOR, Gemeenten en defensie.

Commissaris van de Koningin en Provinciaal Coördinatiecentrum

De zorg voor de rampenbestrijding is hoofdzakelijk neergelegd op gemeentelijk niveau. Om ondermeer te voorkomen dat er (bij een interlokale ramp of bij een ramp met bovengemeentelijke belangen) een tegenstelling ontstaat tussen de gemeentelijke belangen, is aan de Commissaris van de Koningin een rol bij de rampenbestrijding toebedeeld. De Commissaris van de Koningin wordt hierbij ondersteund door de provinciale rampenstaf. Met betrekking tot de rampenbestrijding in de provincie heeft de Commissaris van de Koningin een drietal specifieke bevoegdheden¹¹. Hieronder volgt een overzicht van deze drie bevoegdheden.

De bevoegdheid 'bestuurlijk coördinatie' richt zich op het beleid dat de burgemeesters bij de bestrijding van de ramp of het zware ongeval, dat van meer dan plaatselijke betekenis is, voeren of dienen te voeren. Deze bestuurlijke coördinatie door de Commissaris van de Koningin wordt bereikt door:

- Het overleggen met gemeentelijke- en/of provinciale bestuurders en rijksvertegenwoordigers;
- Het zo nodig aanwijzingen geven aan burgemeesters;
- Het zo nodig aanwijzingen geven aan, in de provincie werkzame, rijksvertegenwoordigers;
- Het bevorderen van de afstemming van de informatieverschaffing;
- Het voorzien in een éénhoofdige operationele leiding als de betrokken burgemeesters hierover geen overeenstemming kunnen bereiken.

In artikel 14 van de WRZO is de verplichting opgenomen dat de burgemeesters, Commissaris van de Koningin en de minister van BZK elkaar de nodige informatie verschaffen met het oog op de toepassing van hun verantwoordelijkheden. De informatieplicht betreft alle gegevens die direct of indirect van belang zijn voor het te voeren beleid.

Afgezien van de bestuurlijke coördinatie en de informatievoorziening heeft de Commissaris van de Koningin een taak in de bijstandsverlening aan de getroffen gemeenten.

Coördinerend Burgemeester

De coördinerend burgemeester is op basis van de Nota coördinerend

---

¹¹ Deze afspraken zijn vastgelegd in het Provinciaal Coördinatieplan van de provincie Overijssel.

burgemeester belast met de bestuurlijke coördinatie van de rampenbestrijding, wanneer een ramp gemeentegrensoverstijgend van aard is. Hij wordt bijgestaan door het Regionaal Beleidsteam en het Regionaal Operationeel Team. In acute rampsituaties of bij een zwaar ongeval formuleert de coördinerend burgemeester samen met het Regionaal Beleidsteam het beleid met betrekking tot de rampenbestrijding. Dat beleid koppelt hij/zij zo snel mogelijk terug naar de betrokken burgemeesters. De afzonderlijke burgemeesters blijven verantwoordelijk voor het beleid binnen de eigen gemeentegrenzen.

De coördinerend burgemeester geeft, namens zijn collega-burgemeesters, leiding aan het Regionaal Beleidsteam en via de operationeel leider aan het Regionaal Operationeel Team en rapporteert frequent aan collega-burgemeesters en aan de Commissaris van de Koningin. Voorts kan de coördinerend burgemeester optreden als bemiddelaar in conflictsituaties tussen plaatselijke autoriteiten over de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan de opdrachten.

Regionaal Beleidsteam

Het Regionaal Beleidsteam is verantwoordelijk voor de coördinatie van het organisatorisch, juridisch en bestuurlijk juist formuleren en na overleg met de operationeel leider namens de coördinerend burgemeester uitdragen van alle genomen beslissingen en maatregelen op het gebied van bijstand, vorderingen, noodverordeningen, communicatie en voorlichting in de getroffen gemeenten.

Het team adviseert de coördinerend burgemeester (en via hem de afzonderlijke burgemeesters) over de bestrijding van de ramp of het zwaar ongeval op strategisch-beleidsmatig niveau. Voorts vertaalt het team beleidsbeslissingen in samenhangende opdrachten naar het tactische en uitvoerende niveau en draagt deze na overleg met de operationeel leider namens de coördinerend burgemeester uit. Daarnaast stemt het team de werkzaamheden van de afzonderlijke gemeentelijke actiecentra op elkaar af en worden praktische voorwaarden geschapen teneinde alle activiteiten integraal te kunnen beheersen.

Burgemeester

De Wet rampen en zware ongevallen benadrukt de centrale positie van de burgemeester bij de daadwerkelijke bestrijding van een ramp. Hij is belast met het opperbevel bij de bestrijding van rampen of zware ongevallen en bij het treffen van maatregelen in geval van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Degenen die deelnemen aan de bestrijding staan onder zijn bevel. De burgemeester stelt prioriteiten en geeft bestuurlijk/beleidsmatig leiding aan alle activiteiten in het kader van de rampenbestrijding binnen zijn

gemeente. Daartoe zit hij vergaderingen van het Gemeentelijk Beleidsteam voor. De Burgemeester wil hier geadviseerd worden ten aanzien van besluiten die hij/zij moet nemen over strategische dilemma's. De operationele beslissingen worden genomen in het Regionaal Operationeel Team. De burgemeester voorziet in zijn vervanging op die momenten dat hij niet aanwezig kan zijn bij de beraadslagingen.

Gemeentelijk Beleidsteam

Het Gemeentelijk Beleidsteam is verantwoordelijk voor de coördinatie van het organisatorisch, juridisch en bestuurlijk juist formuleren en na overleg met de operationeel leider namens de burgemeester uitdragen van alle genomen beslissingen en maatregelen op het gebied van bijstand, vorderingen, noodverordeningen, communicatie en crisiscommunicatie.

De teamleden geven gevraagd en ongevraagd (binnen de diensten afgestemde) beleidsadviezen aan de burgemeester, alsmede aan collega-teamleden. Voorts dragen zij, wanneer er sprake is van GRIP 3, na overleg met de operationeel leider namens de burgemeester het geformuleerde beleid in concrete opdrachten aan de eigen diensten uit. Het Gemeentelijk Beleidsteam adviseert over de relevante processen.

De vertegenwoordigers van de operationele diensten nemen als adviseurs van de burgemeester plaats in het gemeentelijk beleidsteam. In tegenstelling tot de collega's in het Regionaal Operationeel Team dragen zij zorg voor de beleidsmatige afstemming en houden zij zich niet bezig met de operationele inzet.

Afhankelijk van de aard, plaats en gevolgen van de ramp of het zware ongeval kan de burgemeester besluiten het team uit te breiden met relevante deskundigen.

Gemeentelijk Managementteam

Het Gemeentelijk Managementteam bestaat uit de verantwoordelijken voor de gemeentelijke processen van de rampenbestrijding. De gemeentesecretaris is ambtelijk eindverantwoordelijke voor de gemeentelijke processen. Wanneer de rampenbestrijdingsorganisatie van kracht is, kan de rol van gemeentesecretaris op verschillende wijze ingevuld worden:

- De gemeentesecretaris is voorzitter van het Gemeentelijk Managementteam en pendelt tussen het Beleids- en Managementteam.
- De gemeentesecretaris neemt plaats in het Gemeentelijk Beleidsteam en de rol van voorzitter van het Gemeentelijk Managementteam wordt bekleed door het lid met de minste of geen inhoudelijke betrokkenheid. De voorzitter maakt een integrale afweging van hetgeen ter tafel komt en brengt dat in, in het Gemeentelijk Beleidsteam.

- De gemeentesecretaris schuift aan bij het Managementteam na een Beleidsteamvergadering. De rol van voorzitter van het Gemeentelijk Managementteam wordt bekleed door het lid met de minste of geen inhoudelijke betrokkenheid. De gemeentesecretaris maakt een integrale afweging van hetgeen ter tafel komt en brengt dat in, in het Gemeentelijk Beleidsteam.

Hoe de rol van de gemeentesecretaris ingevuld wordt is een autonome keuze van de gemeente.

Via een informatielijn kan de gemeentesecretaris/voorzitter bij de afweging gebruik maken van de liaison die is gepositioneerd in het Regionaal Operationeel Team. Genomen besluiten in het Gemeentelijk Beleidsteam worden door het Gemeentelijk Managementteam vertaald in opdrachten, die vervolgens tot uitvoer worden gebracht binnen de verschillende daartoe ingerichte gemeentelijke actiecentra.

Operationeel Leider

Degene die de leiding heeft over de brandweer is tevens belast met de operationele leiding van de bestrijding van een ramp of zwaar ongeval, tenzij de burgemeester daarvoor iemand anders aanwijst. De operationeel leider geeft leiding aan het Regionaal Operationeel Team en draagt, namens de burgemeester, zorg voor een gecoördineerde uitvoering van het gehele (operationele) proces van de rampenbestrijding. Hij heeft de bevoegdheid tot het in opdracht van de burgemeester geven van bindende aanwijzingen aan hoofden van de bij de rampenbestrijding samenwerkende zelfstandige diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de hoofden van de diensten over de wijze van uitvoeren van de taken. Deze bepalen wie en wat concreet ingezet zal worden en op welke wijze dit zal geschieden. De operationeel leider adviseert de burgemeester en informeert het Regionaal- of het Gemeentelijk Beleidsteam (afhankelijk van GRIP3/4) gevraagd en ongevraagd ten aanzien van de rampsituatie omtrent alle taakaspecten van zijn functie. Hij legt operationele plannen waarvoor een politiek-bestuurlijke beslissing noodzakelijk is voor aan de (coördinerend) burgemeester. Daarnaast zorgt de operationeel leider dat relevante gegevens worden vastgelegd en ziet erop toe dat regelmatig voortgangsrapportages worden opgesteld.

Regionaal Operationeel Team

Het Regionaal Operationeel Team functioneert onder leiding van de operationeel leider en is zowel verantwoordelijk voor de coördinatie van het totale uitvoeringsproces als het effectgebied van de ramp of zwaar ongeval. Het Regionaal Operationeel Team opereert vanuit het Regionaal Coördinatiecentrum in Hengelo. Het team vertaalt beleidsbeslissingen in samenhangende opdrachten ten behoeve van de uitvoering en scheidt de

praktische voorwaarden teneinde alle rampbestrijdingsactiviteiten integraal te kunnen beheersen. Het Regionaal Operationeel Team geeft de (coördinerend) burgemeester, alsmede de leden van het Regionaal- of het Gemeentelijk Beleidsteam gevraagd en ongevraagd adviezen en stelt bij opschaling de behoefte vast en verdeelt de beschikbare middelen zodanig dat de rampbestrijdingsactiviteiten daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd (logistieke coördinatie).

De behoefte aan bijstand, die wordt vastgesteld door het Regionaal Operationeel Team, wordt via het bevoegde gezag door de operationeel leider aangevraagd, voorzover dit niet op een ander niveau binnen de eigen organisatie kan plaatsvinden. Daarnaast draagt het Regionaal Operationeel Team zorg voor de voorbereiding van een integraal communicatiestelsel, gericht op het verzamelen en verstrekken van relevante gegevens (informatiemanagement) betreffende de rampsituatie en de rampenbestrijding. Ten aanzien van de spoedeisende publiekscrisiscommunicatie verzorgt het Regionaal Operationeel Team de voorlichting via de calamiteitenzender RTV Oost, totdat het gemeentelijke actiecentrum crisiscommunicatie in gereedheid is gebracht. Wanneer er sprake is van een GRIP4 wordt de publieksvoorlichting verzorgd door het Regionaal Beleidsteam.

Externe partijen

Wanneer er sprake is van een ramp of een zwaar ongeval, dan zijn niet alleen de operationele en de gemeentelijke diensten in actie, maar kunnen ook externe instanties betrokken raken bij de rampenbestrijding. Het kan gaan om andere overheden (bijvoorbeeld het waterschap), grote bedrijven of maatschappelijke instellingen (bijvoorbeeld een luchthaven of een school) of gespecialiseerde organisaties (bijvoorbeeld de Nederlandse Spoorwegen). Deze instanties zullen veelal ook zelf afspraken hebben gemaakt over hun interne crisisbeheersingsorganisatie. Wanneer er sprake is van een ramp of een zwaar ongeval is het zaak deze externe organisaties bij de bestrijding ervan te betrekken. De operationeel leider kan bijvoorbeeld een liaison in het Regionaal Operationeel Team zitting laten nemen. Als de (coördinerend) burgemeester het noodzakelijk acht is het tevens denkbaar dat de externe partij een functionaris afvaardigt in het Regionaal-, of in het Gemeentelijk Beleidsteam.

Daarbij dient aangetekend te worden dat, indien er sprake is van een ramp of een zwaar ongeval, deze partijen ook onder de verantwoordelijkheid van de opperbevelhebber, de burgemeester, vallen. Toch brengt het subsidiariteitsbeginsel¹² met zich mee dat de burgemeester het ingrijpen in een andere keten in eerste instantie overlaat aan de partijen in die keten. Indien er maatregelen nodig zijn ten behoeve van de bevolkingszorg,

openbare orde en openbare veiligheid, verzoekt de burgemeester tot interventie aan bijvoorbeeld de minister van Verkeer en Waterstaat bij hoogwater. De burgemeester past niet zijn bevoegdheden toe.

Op uitvoerend vlak kunnen externe partijen eveneens worden betrokken, maar dan vaak ter ondersteuning bij de uitvoering van de processen.

Commando Plaats Incident¹³

De Commando Plaats Incident (CoPI) heeft de gebiedsverantwoordelijkheid voor het brongebied en draagt zorg voor het zo efficiënt en effectief mogelijk bestrijden van de directe gevolgen van de ramp of het zware ongeval. Het Commando Plaats Incident valt rechtstreeks onder de operationeel leider en draagt, namens de burgemeester, zorg voor een gecoördineerde uitvoering van het gehele proces van de rampenbestrijding in het veld. Hij heeft de bevoegdheid tot het in opdracht van de operationeel leider geven van bindende aanwijzingen aan hoofden van de bij de rampenbestrijding samenwerkende zelfstandige diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de hoofden van de diensten aangaande de wijze van uitvoeren van de taken. Deze bepalen wie en wat concreet ingezet zal worden en op welke wijze dit zal geschieden.

De Commando Plaats Incident draagt zorg voor de communicatie en informatievoorziening op het rampterrein, alsmede naar de vertegenwoordigers in het Regionaal Operationeel Team.

Actiecentra en eenheden

Gemeentelijke diensten met een uitvoerende taak in de bestrijding van de ramp en de gevolgen daarvan kunnen voor de interne coördinatie van de uitvoering een actiecentrum inrichten. Van daaruit regelt de dienst, in de persoon van het hoofd actiecentrum, op basis van aanwijzingen vanuit het Gemeentelijk Managementteam, de uitvoering van taken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van hetgeen is omschreven in diverse draaiboeken, procedures en richtlijnen.

Het actiecentrum van de Hulpverleningsdienst draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering van de Brandweer en GHOR. Het actiecentrum wordt aangestuurd door de HS GHOR en de HS Brandweer.

De politie coördineert haar werkzaamheden vanuit het actiecentrum conflict en crisisbeheersing. De HS politie stuurt dit actiecentrum aan. Operationeel gezien vallen zij allen onder de operationeel leider.

---

¹² Het subsidiariteitsbeginsel is een organisatiewijze of regel in taakverdeling tussen "hogere" en "lagere" openbare overheden.

¹³ Zodra de nieuwe grip procedure van kracht is, wordt de term Commando Plaats Incident (CoPI) in plaats van Coördinatie Team Plaats Incident gehanteerd.

Voor externe partijen kan een zelfde werkwijze van kracht zijn en de daadwerkelijke uitvoering in het veld geschiedt onder de verantwoordelijkheid van de Commando Plaats Incident, dan wel het Regionaal Operationeel Team (afhankelijk van werkzaamheden in bron- of effectgebied).

De Meldkamer Twente vervult een belangrijke rol in dit geheel, met name waar het gaat om de informatievoorziening en de alarmering. Binnen de organisatiestructuur valt de Meldkamer onder de operationeel leider.

Overzicht van te hanteren processen

Inleiding

De bestrijding van rampen en zware ongevallen bestaat uit combinaties van activiteiten die naar aard en omvang afhankelijk zijn van het soort incident. Deze combinaties van activiteiten worden processen genoemd. De verschillende processen zijn vaak niet los van elkaar te zien. De procesmatige benadering is een belangrijke schematische manier om structuur aan te brengen in de bestrijding van rampen en zware ongevallen. Voor elk proces is een procesverantwoordelijke aangewezen die verantwoordelijk is voor de uitvoering van activiteiten. Hij draagt zorg voor de verdere uitwerking van de processen in procesbeschrijvingen en de algehele voorbereiding. In dit hoofdstuk worden de processen per procesverantwoordelijke instantie genoemd. In deel 2 zijn de verschillende processen uitgewerkt in procesbeschrijvingen.

Overzicht

Brandweer:

- Bron- en effectbestrijding
- Waarschuwen van de bevolking
- Ontsmetten van mens en dier
- Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur
- Waarnemen en meten
- Toegankelijk/begaanbaar maken, opruimen
- Logistieke verzorging veldeenheden
- Operationele informatievoorziening en verbindingen

GHOR:

- Preventieve openbare gezondheidszorg
- Geneeskundige hulpverlening-somatisch
- Geneeskundige hulpverlening-psychosociaal

Politie:

- Ontruiming
- Afzetten/afschermen
- Verkeer regelen
- Handhaven rechtsorde
- Identificatie van slachtoffers
- Begidsen
- Strafrechtelijk onderzoek

Gemeente:

- Gemeentelijke alarmering
- Bestuurlijk handelen
- Voorlichting

- Evacuatie
- Milieu en inzamelen van besmette waren
- Opvang en verzorging
- Registratie van slachtoffers
- Uitvaartverzorging
- Gemeentelijke logistiek
- Registratie en aanmeldpunt van schade
- Facilitair en verbindingen
- Verslaglegging
- Nazorg

Deel 2:

Procesbeschrijvingen

- Inleiding** In dit deel van het rampenplan worden de processen behandeld, waaruit de rampenbestrijding is opgebouwd. Voor elk proces is een procesbeschrijving opgenomen.
- Uitgangspunten** Het belangrijkste uitgangspunt van de procesbeschrijvingen is het realiseren van de noodzakelijke dwarsverbanden tussen de disciplines die (mogelijk) bij de hulpverlening worden betrokken. Hierbij staan de normale taken en verantwoordelijkheden van de deelnemende disciplines voorop.
- Onder een proces wordt in dit verband verstaan een combinatie van samenhangende activiteiten, die naar aard en intensiteit afhankelijk kan zijn van de soort calamiteit. De aan een proces verbonden activiteiten kunnen door meer dan één dienst worden verricht. De horizontale afstemming binnen een activiteit, ofwel het coördineren van de bijdragen die tot de activiteit behoren, wordt opgedragen aan de discipline die vanuit de dagelijkse praktijk hiermee het meest bemoeienis heeft.
- Voor het totaal aan activiteiten, dus het gehele proces, wordt een procesverantwoordelijke discipline aangewezen. Ook hierbij is aansluiting gezocht bij de verantwoordelijkheden, die de disciplines onder normale omstandigheden hebben. Een belangrijk gevolg hiervan is, dat de disciplines zoveel mogelijk normaal kunnen functioneren, hetgeen een belangrijk voordeel betekent bij de vele onzekerheden die een calamiteit met zich mee kan brengen.
- Op deze wijze kan optimaal invulling worden gegeven aan de taken en verantwoordelijkheden die uit de processen voortvloeien. Het is uiteraard van belang dat de betrokken organisaties in de preparatieve fase maatregelen nemen, zo ten tijde van een calamiteit daadwerkelijk over opgeleid en geoefend personeel kan worden beschikt.
- De in de processen toegewezen bevoegdheden worden uitgeoefend binnen de door de burgemeester te stellen grenzen. De uitvoerenden vallen te allen tijde onder het opperbevel van de burgemeester.
- Coördinatie bijdragen** In de procesbeschrijvingen staat vermeld welke discipline voor desbetreffend proces verantwoordelijk is. De procesverantwoordelijke coördineert de voorbereiding en de daadwerkelijke uitvoering van het proces en zorgt dat daarbij de juiste partijen betrokken worden. Hij draagt er tevens zorg voor dat de bij de uitvoering van het proces benodigde gegevens actueel gehouden worden.

- Opbouw procesbeschrijvingen** Elke procesbeschrijving kent een zelfde opzet. Zo wordt de procesverantwoordelijke benoemd, wordt het doel en de doelgroep van het proces benoemd en worden de voornaamste aandachtspunten voor en betrokkenen bij de uitvoering van dat proces benoemd. Tevens is aangegeven waar het proces nader is uitgewerkt in de vorm van een draaiboek, protocol of een procedure.
- Uitwerking processen** Zoals reeds gezegd, bestaat een activiteit in de regel uit bijdragen van verschillende disciplines. Om de overzichtelijkheid te bewaren is ervoor gekozen een lijstje met aandachtspunten op te nemen in de procesbeschrijvingen. De uitwerking hiervan dient plaats te vinden in de draaiboeken, procedures en richtlijnen, die de disciplines afzonderlijk dienen op te stellen; deze uitwerkingen zijn waar nodig voordat zij zijn vastgesteld uiteraard op elkaar afgestemd.

Bron- en effectbestrijding

Verantwoordelijkheid Brandweer

Doel Redden van mens en dier, bestrijden van brand en emissie van gevaarlijke stoffen en technische hulpverlening.

Aandachtspunten

- Analyse van de situatie;
- Bepalen van een plan van aanpak;
- Randvoorwaarden creëren voor het plan van aanpak;
- Inzet plegen;
- Voortgang bewaken;
- Voor ondersteuning kan een beroep gedaan worden op de bij de gemeente en bij derden aanwezige expertise.

Betrokkenen bij de uitvoering

- Brandweer;
- Politie;
- Gemeente;
- GGD;
- Derden (bijvoorbeeld nutsbedrijven).

Brondocumentatie

- Brandweezorg als vastgelegd in artikel 1, lid 4 van de Brandweerwet 1985.

Waarschuwen van de bevolking

Verantwoordelijkheid	Bij acuut gevaar: Brandweer Bij niet acuut gevaar: Gemeente
Doel	Het zo snel mogelijk waarschuwen van de bevolking met betrekking tot een (acuut) ontstane dreiging of feitelijke rampsituatie, met als doel dusdanige gedragsveranderingen teweeg te brengen, dat materiële en immateriële schade zoveel mogelijk wordt beperkt.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het waarschuwen vindt in principe plaats via de normale mediakanalen; ▪ Bij een acute dreiging wordt gebruik gemaakt van een attentiesignaal middels sirenes, geluidswagens, direct gevolgd door een eerste gedragsadvies via snelle media, zoals landelijke en/of lokale radio/tv; ▪ Voor het formuleren van een gedragsadvies kan gebruik worden gemaakt van de GHOR. Deze zal indien nodig advies inwinnen bij de GGD; ▪ Na een acute waarschuwing moet het geven van aanvullende informatie volgen. Dit gebeurt in het proces rampencrisiscommunicatie.
Betrokkenen bij de uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brandweer; ▪ Politie; ▪ GHOR; ▪ GGD; ▪ Gemeente; ▪ De betrokken instantie.
Brondocumentatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Procedure WAS (waarschuwings- en alarmeringsstelsel).

Ontsmetten van mens en dier

Verantwoordelijkheid Brandweer

Doel Het zo snel mogelijk ontsmetten van mens en dier om de gevolgen van radioactieve, chemische en/of biologische besmetting (zowel in- als uitwendig) te voorkomen, c.q. te beperken.

Aandachtspunten

- Ontsmetting van mensen is een vorm van medisch inhoudelijk handelen. Bij ontsmetting van gewonden staat de medische hulpverlening voorop, de ontsmetting vormt daarvan een onderdeel;
- Rekening moet worden gehouden met ontsmetting van persoonlijke bezittingen, huisdieren en andere zaken met gevoelswaarde;
- Bij een lichte vorm van besmetting kan het mogelijk zijn de bevolking te adviseren over door hen zelf te nemen ontsmettingsmaatregelen. In andere gevallen zal de ontsmetting in speciaal in te richten centra moeten plaatsvinden;
- Aan de ontsmetting kunnen andere zorgtaken worden gekoppeld, zoals voorzien in primaire levensbehoeften, geestelijke verzorging, registratie van de mate van besmetting en registratie van persoonsgegevens;
- Rekening moet worden gehouden met de opvang en afvoer van afvalproducten als gevolg van de ontsmetting;
- Aansluiten bij het proces milieu en inzamelen van besmette waren van de gemeente;
- Bij onderdelen van het proces kan aansluiting worden gezocht bij de processen CRIB, Opvang en verzorging en nazorg;
- Indien nodig zal er bijstand worden aangevraagd van de ministeries van VWS, VROM en/of Defensie.

Betrokkenen bij de uitvoering

- Brandweer;
- GHOR;
- Gemeente;
- Optioneel: NBC Steunpuntregio's, Defensie, VWS, VROM.

Brondocumentatie

- Visie document NBC steunpuntregio's.

Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur

Verantwoordelijkheid Brandweer

Doel Uitbreiding van radioactieve, chemische en/of biologische besmetting voorkomen en het in standhouden van de hulpverlening.

Aandachtspunten

- Rekening moet worden gehouden met de opvang en afvoer van afvalproducten als gevolg van de ontsmetting;
- Aansluiten bij het proces milieu en inzamelen van besmette waren van de gemeente;
- Indien nodig zal bijstand worden gevraagd van de systeembeheerder/-eigenaar van de infrastructuur, de ministeries VROM en/of Defensie, en dergelijke.

Betrokkenen bij de uitvoering

- Brandweer;
- Gemeente;
- Rijkswaterstaat;
- ministeries van VROM en Defensie.

Brondocumentatie

- Visie document NBC steunpuntregio's.

Waarnemen en meten

Verantwoordelijkheid Brandweer

Doel Het verzamelen en analyseren van meetgegevens om informatie te kunnen verstrekken over de gevaarstoestand.

Aandachtspunten

- Uitvoering door gespecialiseerde eenheden (meetploegen Waarschuwings- en verkenningdienst (WVD)), de Leider meetplan organisatie (LMPO), de Adviseur gevaarlijke stoffen (AGS) en eventuele andere specialisten;
- De AGS is adviseur in het veld en niet direct van de gemeente. De meetplanleider is adviseur van het ROT en heeft zodoende een link met de gemeente. De meetplanleider staat in direct contact met de AGS;
- De taken en verantwoordelijkheden van de gemeente zijn nader uitgewerkt in het deelplan Milieu en inzamelen van besmette waren;
- Indien nodig zal bijstand worden gevraagd van milieudiensten, beheerders van meetnetten, keuringsdiensten, e.d.

Betrokkenen bij de uitvoering

- Brandweer;
- RIVM;
- Gemeenten.

Brondocumentatie

- Meetplanorganisatie in Twente.

Toegankelijk/begaanbaar maken, opruimen

Verantwoordelijkheid Brandweer

Doel Het zorgdragen voor goede aan- en afvoerwegen naar en van het rampterrein, door hinderlijke blokkades weg te nemen.

Aandachtspunten

- Het gaat hierbij niet om het herstel van infrastructuur in de oorspronkelijke staat;
- Indien nodig zal bijstand gevraagd worden van systeemeigenaren/-beheerders, reinigingsdiensten, en dergelijke.
- Voor ondersteuning op het gebied van technisch materiaal als bijvoorbeeld shovels en graafmachines kan een beroep worden gedaan op de gemeente. Zie hiervoor het regionaal draaiboek Gemeentelijke Logistiek.

Betrokkenen bij de uitvoering

- Brandweer;
- Gemeenten;
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie Brandweezorg als vastgelegd in artikel 1, lid 4 van de Brandweerwet 1985.

Logistieke verzorging veldeenheden

Verantwoordelijkheid Brandweer

Doel Het beschikbaar stellen, beheren, verzorgen en op peil houden van personele en materiële middelen, die noodzakelijk zijn voor het op gang houden van de rampenbestrijdingsorganisatie.

Aandachtspunten

- In eerste instantie zorgt elk organisatieonderdeel voor de eigen verzorging en logistiek en voor die van aan hen toegevoegde hulp- en bijstandverlenende eenheden;
- Voor een goede uitvoering moet een verzorgingsplan worden opgesteld, dat in ieder geval voorziet in de situatie dat de organisaties niet langer in staat zijn (een deel van) hun verzorging/logistiek te realiseren. Het plan dat voorziet in primaire levensbehoeften van slachtoffers is hierop gedeeltelijk van toepassing;
- Voor een goede efficiency en in verband met mogelijke schaarste, is het nodig dat de totale verzorging/logistiek wordt gecoördineerd;
- Wanneer het gemeentelijk actiecentrum Logistiek actief is zal zij zorgdragen voor de beantwoording van logistieke vragen op gemeentelijk gebied.
- Indien nodig zal bijstand worden gevraagd van het Regionaal militair commando, vervoersbedrijven, e.d.

Betrokkenen bij de uitvoering

- Brandweer;
- Politie;
- GHOR;
- Gemeenten;
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie Verzorgingsplan.

Operationele informatievoorziening en verbindingen

Verantwoordelijkheid	Brandweer
Doel	Het waarborgen van optimale verbindingen ten behoeve van alle operationele organisaties, instellingen en functionarissen die bij de rampbestrijding zijn betrokken.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is een verbindingstructuur, waarin onder meer gebruik gemaakt wordt van radio-, telefoon- en faxverbindingen, PC-apparatuur, etcetera; ▪ In ieder geval is voorzien in een verbindingsstructuur tussen het Nationaal coördinatiecentrum, het Provinciaal coördinatiecentrum, het Regionaal coördinatiecentrum, het Gemeentelijk coördinatiecentrum, de operationele diensten, de hulpverleners en de actiecentra; ▪ Indien nodig zal bijstand worden gevraagd aan het Regionaal militair commando; ▪ Elke discipline is verantwoordelijk voor de optimale verbindingsstructuur en de daarbij benodigde faciliteiten; ▪ Het actiecentrum facilitair en verbindingen draagt zorg voor de inrichting van het gemeentelijk beleidsteam en management team.
Betrokkenen bij de uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brandweer; ▪ Politie; ▪ GHOR; ▪ Gemeenten; ▪ Defensie (optioneel).
Brondocumentatie	Inrichtingsplan regionaal coördinatiecentrum.

Preventieve openbare gezondheidszorg

Verantwoordelijkheid GHOR

Doel Het beschermen van de volksgezondheid bij ongevallen of rampen met een gevaar voor mens en milieu, om zo gezondheidsschade voor slachtoffers, hulpverleners en de gehele bevolking te voorkomen of te verminderen.

Aandachtspunten

- Advisering van gemeente, operationele diensten en derden;
- Het nemen van preventieve maatregelen;
- Communicatie richting bevolking, slachtoffers en hulpverleners over het voorkomen van schade aan de gezondheid;
- Binnen dit proces wordt nauw samengewerkt met de GGD;
- De GHOR draagt zorg voor een goede registratie van de NAW gegevens over slachtoffers (bijvoorbeeld ziekenhuisgewonden) ten behoeve van het gemeentelijke proces registratie slachtoffers (zie procesbeschrijving registratie slachtoffers).

Betrokken bij uitvoering

- GHOR (organisatie);
- GGD (uitvoering);
- Gemeente (uitvoering).

Brondocumentatie

- Procesplan preventieve openbare gezondheidszorg.

Geneeskundige hulpverlening-somatisch

Verantwoordelijkheid GHOR

Doel Het opvangen van en verlenen van hulp aan gewonden, vanaf het moment dat de slachtoffers zijn opgespoord tot het moment dat verdere behandeling niet meer nodig is.

Aandachtspunten

- Dit proces is gebaseerd op het principe van opschaling vanuit de dagelijkse zorg;
- Het proces verloopt volgens de geneeskundige keten. De verschillende ketenonderdelen moeten goed op elkaar aansluiten om kwaliteit van zorg te kunnen garanderen;
- Vooral in de eerste fase van dit proces is er nauw samenspel tussen diverse hulpverleners. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking tussen ambulancepersoneel en brandweer bij het bevrijden van een beknelde slachtoffer;
- Triage en eerste hulp worden zoveel mogelijk ter plaatse door professionele hulpverleners uitgevoerd;
- Indien nodig zal bijstand worden gevraagd van geneeskundige ketenpartners;
- De GHOR draagt zorg voor een goede registratie van de NAW gegevens van slachtoffers (bijvoorbeeld ziekenhuisgewonden) ten behoeve van het gemeentelijke proces registratie slachtoffers (zie procesbeschrijving registratie slachtoffers).

Betrokken bij uitvoering

- GHOR (organisatie);
- Brandweer (uitvoering);
- Gemeente (uitvoering);
- Geneeskundige ketenpartners (uitvoering).

Brondocumentatie

- Procesplan geneeskundige hulpverlening-somatisch.

Geneeskundige hulpverlening-psychosociaal

Verantwoordelijkheid GHOR

Doel Het opvangen van en verlenen van hulp aan personen, die als gevolg van een calamiteit psychisch getraumatiseerd zijn geraakt, met als doel het herstel van het psychische evenwicht van de getroffen en te bevorderen.

Aandachtspunten Doelgroepen psychosociale hulpverlening:

- Direct getroffen en, personen die de ramp hebben meegemaakt en in een (levens)bedreigende situatie hebben verkeerd;
- Indirect getroffen en, personen die de ramp niet zelf hebben meegemaakt, maar gerelateerd zijn aan direct getroffen en of anderszins betrokken of getroffen zijn door de ramp;
- Getroffen en die niet direct door de ramp getraumatiseerd zijn, maar die op een later moment posttraumatische gevolgen kunnen ondervinden. Deze getroffen en worden preventief behandeld;
- Hulpverleners die bij de ramp zijn ingezet.

- De GHOR draagt zorg voor een goede registratie van de NAW gegevens over slachtoffers (bijvoorbeeld ziekenhuisgewonden) ten behoeve van het gemeentelijke CRIB proces (zie procesbeschrijving CRIB).
- Indien nodig zal bijstand worden gevraagd van het Actiecentrum PSHOR.

Betrokken bij uitvoering

- GHOR (organisatie);
- GGZ (uitvoering);
- Algemeen Maatschappelijk Werk (uitvoering);
- Slachtofferhulp (uitvoering);
- Gemeente.

Brondocumentatie

- Procesplan geneeskundige hulpverlening-psychosociaal.

Ontruiming

Verantwoordelijkheid Politie

Doel Het snel verplaatsen van grote groepen mensen of dieren om deze in veiligheid te brengen.

Aandachtspunten

- Ontruiming houdt in dat de bevolking voor een korte tijd, op advies van de parate diensten, haar verblijfplaats moet verlaten;
- Analyseren van relevante gegevens;
- Omvang bepalen van het te ontruimen gebied;
- Opstellen van een ontruimingsplan;
- Controle van de ontruiming;
- Bewaking van het ontruimde gebied;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzet van personeel en middelen;
- Terugkeer/nazorg.

Er ligt een relatie met de gemeentelijke processen:

- Verstrekking van bevolkingsgegevens (zie procesbeschrijving registratie slachtoffers);
- Beschikbaar stellen van vervoer (zie procesbeschrijving gemeentelijke logistiek);
- Evacuatie.

Betrokken bij uitvoering

- Gemeente;
- Brandweer in verband met de bepaling van grenzen gevaarlijke gebieden;
- ROT;
- Politie;
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie ▪ Art. 2 politiewet 1993.

Afzetten/afschermen

Verantwoordelijkheid Politie

Doel Afzetten van het getroffen gebied om hulpverlening ongestoord uit te kunnen voeren.

Aandachtspunten

- Analyseren van relevante gegevens;
- Opstellen van een plan met betrekking tot afzetten en afschermen;
- Verspreiden van afzet-/afschermplan;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Informeren publiek, bevolking en overige belanghebbenden;
- Sanctioneren van afzettingsmaatregelen.

Er ligt een duidelijke relatie met de gemeentelijke processen:

- Verstrekking afzetmateriaal (zie procesbeschrijving gemeentelijke logistiek);
- Instelling noodverordening (zie procesbeschrijving bestuurlijk handelen);
- Crisiscommunicatie betreffende communicatie van de maatregelen (zie procesbeschrijving crisiscommunicatie).

Betrokken bij uitvoering

- Gemeente;
- Openbaar Ministerie in verband met vervolging en eventuele toepassing bijzondere dwangmiddelen overtreders;
- Politie;
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie

- Art . 2 politiewet 1993;
- Art. 175 Gemeentewet;
- Art. 443 Wetboek van Strafrecht.

Verkeer regelen

Verantwoordelijkheid Politie

Doel Voorkomen en/of oplossen van verkeersopstoppingen en stremmingen, zowel binnen als buiten het rampterrein, om stagnatie in de hulpverlening en bestrijdingsactiviteiten te voorkomen en economische schade zoveel mogelijk te beperken.

Aandachtspunten

- Analyseren van relevante gegevens;
- Opstellen van een verkeerscirculatieplan;
- Verspreiden van het verkeerscirculatieplan;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzetten van personeel en middelen;
- Informeren van publiek, bevolking en overige belanghebbenden (zie procesbeschrijving crisiscommunicatie);
- Plaatsing van omleidingborden en afzetmateriaal door gemeente (zie procesbeschrijving gemeentelijke logistiek), provincie en/of rijk;
- Toegankelijk, begaanbaar maken wordt gedaan door de brandweer (zie procesbeschrijving toegankelijk/begaanbaar maken en opruimen).

Betrokken bij uitvoering

- Gemeente (Zie procesverschrijving logistiek) ;
- Provincie;
- Rijk;
- Brandweer;
- Politie;
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie

- Regulier werkproces.

Handhaven rechtsorde

Verantwoordelijkheid Politie

Doel Handhaven van de openbare orde en herstellen van de rust, zodat hulpverleningsactiviteiten ongestoord kunnen plaatsvinden en de schadelijke gevolgen voor de bevolking beperkt worden.

Aandachtspunten

- Analyseren van relevante gegevens;
- Opstellen van een plan voor het handhaven van de openbare orde;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzetten van personeel en middelen;
- Strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde in samenspraak met het Openbaar Ministerie.

Betrokken bij uitvoering

- Driehoeksoverleg: vaststelling beleidskaders en –uitgangspunten;
- Instellen Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden;
- Regeling bijstand via de Commissaris van de Koningin en het Nationaal Coördinatie Centrum/Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum.

Brondocumentatie

- Art. 54 Politiewet 1993.

Identificatie van slachtoffers

Verantwoordelijkheid Politie

Doel Vaststellen van de identiteit van de overleden slachtoffers.

Aandachtspunten

- Analyseren van relevante gegevens;
- Opstellen van een identificatieplan;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzet van personeel en middelen;
- Informeren van publiek, bevolking en overige belanghebbenden (zie procesbeschrijving crisiscommunicatie);
- Verstrekking van bevolkingsgegevens (zie procesbeschrijving registratie slachtoffers)
- Uitvaartregelingen (zie procesbeschrijvingen uitvaartverzorging);

Betrokken bij uitvoering

- Gemeente;
- Openbaar Ministerie in verband met vrijgeven stoffelijk overschot;
- Politie interne organisatie: Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden, proces slachtofferregistratie en identificatie.
- Rampen Identificatie Team in verband met procedures;
- Overige politieel gelieerde instanties, zoals: Nederlands Forensisch Instituut.

Brondocumentatie

- Art 76 Wet op de lijkbezorging;
- Art 2 Politiewet 1993.

Begidsen

Verantwoordelijkheid Politie

Doel Zorgdragen voor begeleiding van bij de hulpverlening betrokken personen en organisaties om stagnaties in de hulpverlening te voorkomen.

Aandachtspunten

- Analyseren van relevante gegevens;
- Opstellen van een begidsingsplan;
- Verspreiden van het begidsingsplan;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzetten van personeel en middelen;
- Informeren van belanghebbenden;

Betrokken bij uitvoering

- Brandweer of gemeente in verband met het beschikbaar stellen kaartmateriaal
- Politie interne organisatie: Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden, proces mobiliteit olv. Chef Mobiliteit.
- Defensie (optioneel)

Brondocumentatie

- Regulier werkproces.

Strafrechtelijk onderzoek

Verantwoordelijkheid	Politie (uitvoering) Openbaar Ministerie (eindverantwoordelijk)
Doel	Opsporen van strafbare feiten, betrekking hebbende op de oorzaak van de ramp.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analyseren van relevante gegevens; ▪ Opstellen van een plan voor strafrechtelijk onderzoek; ▪ Beschikbaar krijgen van personeel en middelen; ▪ Inzetten van personeel en middelen; ▪ Justitiële afhandeling; ▪ Informeren bevoegd gezag.
Betrokken bij uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politie interne organisatie: Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden, proces opsporing olv Chef Opsporing met Team Grootchalige (Justitieel) Opsporing onder leiding Officier van Justitie; ▪ Procureur Generaal in verband met aanvraag bijstand; ▪ Overige politieel gelieerde instanties, zoals: Nationaal Forensisch Instituut.
Brondocumentatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Art 56 Politiewet 1993; ▪ Wetboek van Strafrecht; ▪ Wetboek van Strafvordering.

Gemeentelijke alarmering

Verantwoordelijkheid	Gemeente Dinkelland
Doel	Activeren van alle voor de rampenbestrijding benodigde gemeentelijke functionarissen en instanties.
Doelgroep	Bij de rampenbestrijding betrokken (gemeentelijke) organisaties, instanties en personen.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitgangspunt voor de omvang van de organisatie is de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure; ▪ Om snel grote groepen functionarissen te alarmeren kan gebruik gemaakt worden van de Communicator; ▪ Alarmeringslijsten per gemeente zijn opgenomen in de draaiboeken en op het Veiligheidsnet Regio Twente; ▪ Voor cruciale functies zijn pools van deskundigen ingericht, die door de Ambtenaar Openbare Veiligheid van de getroffen gemeente of via de gemeentelijk liaison in het ROT kunnen worden gealarmeerd; ▪ Voor deze cruciale functies zijn voorzieningen getroffen voor de bereikbaarheid; ▪ Voor overige functies kan op basis van het Convenant intergemeentelijke samenwerking een beroep worden gedaan op personeel van andere Twentse gemeenten; ▪ Verschillende diensten/afdelingen dienen zélf interne alarmeringslijsten bij te houden, zodat de betreffende procesverantwoordelijke zelf zijn proces op kan starten; ▪ Bij een incident kan de Ambtenaar Openbare Veiligheid ook afzonderlijke onderdelen van de rampenbestrijdingsorganisatie informeren, dan wel alarmeren.
Betrokken bij uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijke functionarissen; ▪ Meldkamer.
Brondocumentatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Draaiboek gemeentelijke alarmering.

Bestuurlijk handelen

Verantwoordelijkheid	Gemeente Dinkelland
Doel	Zorgdragen voor een legitieme invulling van de bestuurlijke component van de rampenbestrijding.
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijk Beleidsteam; ▪ Bij de rampenbestrijding betrokken organisaties, instanties en personen.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De burgemeester fungeert als opperbevelhebber over al diegenen die deelnemen aan de rampenbestrijding; ▪ Op strategisch niveau wordt een Gemeentelijk Beleidsteam ingericht, dat als taak heeft het op hoofdlijnen adviseren en informeren van de burgemeester; ▪ De burgemeester kan naar eigen inzicht functionarissen uitnodigen zitting te nemen in het Gemeentelijk Beleidsteam; ▪ Naast de rol als opperbevelhebber heeft de burgemeester invulling te geven aan zijn rollen als burgervader, gezicht naar de media en ambassadeur van de gemeente . Bovendien dienen de dagelijkse taken niet uit het oog te worden verloren; ▪ Wanneer een ramp gemeentegrensoverstijgend is, wordt opgeschaald naar GRIP 4 en komt de coördinerend burgemeester in beeld. De afzonderlijke burgemeesters blijven verantwoordelijk voor de rampenbestrijding binnen hun eigen gemeentegrenzen; ▪ Het is zaak zo spoedig mogelijk te voorzien in reflectie; ▪ Wanneer de ramp zich 'stabiliseert' kan overwogen worden de wethouders meer bij de rampenbestrijding te betrekken en de gemeenteraad te informeren. Na afloop van de ramp vindt verantwoording plaats; ▪ Voor invulling van het 'bestuurlijk handelen' kan gebruik worden gemaakt van checklists en handreikingen, zoals een standaardagenda en – noodbevelen.
Betrokken bij uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijk Beleidsteam.
Brondocumentatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Draaiboek bestuurlijk handelen.

Crisiscommunicatie

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Het zo adequaat, volledig en tijdig als mogelijk informeren van de bevolking, de media en de interne organisatie over de stand van zaken met betrekking tot de rampenbestrijding.

Doelgroep

Intern

- Bestuur;
- Gemeentelijke functionarissen;
- Functionarissen Hulpverleningsdienst Regio Twente, voorlichters in het Regionaal Operationeel Team;
- Hulpverleners.

Extern

- Pers;
- Algemeen publiek (o.a. burgers en bedrijven);

Aandachtspunten

- De gemeentelijke voorlichter heeft zitting in het Gemeentelijk Beleidsteam en adviseert de burgemeester over de publieks- en mediavorlichting;
- In het gemeentelijk actiecentrum crisiscommunicatie wordt informatie vergaard (onder andere middels 'mediawatching') en worden informatiestromen georganiseerd;
- Er kan ter ondersteuning van dit proces gebruik gemaakt worden van:
  - De regionale voorlichterspool;
  - Een regionaal rampensite;
  - Een regionaal callcenter voor de publieksvoorlichting;
  - Een regionaal postorderbedrijf (verzorgt ten allen tijde de verspreiding van bewonersbrieven en/of ander drukwerk, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied).

Betrokken bij uitvoering

- Gemeentelijke functionarissen;
- Regionale pool;
- Operationele voorlichters (COPI);
- ERC conform convenant;
- Voorlichters in het Regionaal Operationeel Team (totdat de gemeentelijke actiecentrum crisiscommunicatie volledig operationeel is);
- RTV Oost als calamiteitenzender.

Brondocumentatie

- Draaiboek crisiscommunicatie;
- Convenant rampenzender RTV Oost;

- Convenant ERC;
- Waakvlamovereenkomst Post Point;
- Protocol inzet RTV Oost bij waarschuwing van de bevolking.

Evacuatie

Verantwoordelijkheid	Gemeente Dinkelland
Doel	Het verplaatsen van grote groepen mensen of dieren om deze in veiligheid te brengen.
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De te verplaatsen burgers/dieren (en goederen) van de getroffen gemeente; ▪ Hulpverleners.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evacuatie geschiedt in opdracht van het bevoegd gezag (burgemeester) en betreft vaak een langdurige massale gebiedsontruiming; ▪ Voorafgaande aan de evacuatie wordt een evacuatieplan gemaakt (er is voldoende tijd om een grootschalige verplaatsing van de bevolking, dieren en goederen te regelen); ▪ De uitvoering is in handen van de politie; ▪ Het proces heeft een duidelijke link met het proces ontruiming. Ontruiming vindt acuut plaats; ▪ Het proces opvang en verzorging ligt in het verlengde van het proces evacuatie. Afspraken dienen gemaakt te worden met de betrokken functionarissen; ▪ Gemeentelijke logistiek is ondersteunend op het gebied van vervoer.
Betrokken bij uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijke functionarissen; ▪ Politie (uitvoering); ▪ Defensie (optioneel); ▪ Vervoerbedrijven.
Brondocumentatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Draaiboek Evacuatie.

Milieu en inzamelen van besmette waren

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Zorg voor de handhaving van de kwaliteit, dan wel herstel, van het milieu of de leefomgeving en inzamelen van besmette of verdachte waren om (verdere) besmetting te voorkomen.

Doelgroep

- Hulpverleners;
- Burgers;
- Bedrijven.

Aandachtspunten

- Analyse van relevante informatie;
- Opstellen van een inzetplan;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzetten van personeel en middelen;
- Uitvoering geven aan meten;
- Vaststellen en uitvoeren van milieumaatregelen;
- Maak gebruik van kennis van andere bedrijven, instanties en overheden.

Betrokken bij uitvoering

- Provincie;
- Rijkswaterstaat;
- Inspectie VROM;
- RIVM;
- Nutsbedrijven, waterschap, etcetera;
- EOD;
- GGD (Medisch Milieukundige);
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie

- Draaiboek Milieu en inzamelen besmette waren;
- Twents protocol asbestbranden.

Opvang en verzorging

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Het ten tijde van en/of bij een dreiging en na afloop van een ramp of calamiteit opvangen en verzorgen van daklozen, geëvacueerden, behandelde gewonden en dieren voor de periode, dat zij niet naar huis kunnen terugkeren.

Doelgroep

- Geëvacueerden;
- Familieleden;
- Daklozen/ontheemden;
- Dieren;
- Hulpverleners.

Aandachtspunten

- Opstellen van een plan voor het opvangen en verzorgen;
- Er kan ter ondersteuning van dit proces gebruik gemaakt worden van de opvang- en verzorgingspool;
- Het proces opvang en verzorging ligt in het verlengde van de processen ontruiming en evacuatie;
- Vrijwilligers van het Nederlands Rode Kruis kunnen ondersteunen bij het proces;
- Er is een inventarisatie gemaakt van de potentiële opvanglocaties en er zijn afspraken gemaakt met de beheerders van die opvanglocaties.
- Van elke opvanglocatie is het voorzieningenniveau (zorgniveau) bepaald;
- Duidelijke afspraken zijn gemaakt rondom het registratieproces in het opvangcentrum. De medewerkers van het opvangcentrum nemen de registratie op zich totdat de CRIB medewerkers aanwezig zijn.
- Hulpverleners in de opvanglocatie zijn herkenbaar middels hesjes met daarop een functieaanduiding;
- Er zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het verstrekken van de financiële noodhulpverlening;
- Afspraken zijn gemaakt inzake nooddrinkwatervoorziening;
- Afspraken over logistieke aspecten (bedden, communicatiemiddelen, voedsel) zijn opgenomen in de procesbeschrijving gemeentelijke logistiek.

Betrokken bij uitvoering

- Gemeentelijke functionarissen;
- GHOR;
- Politie;
- Het Nederlands Rode Kruis (ondersteuning);
- Externe partijen (zoals Vitens, nooddrinkwatervoorziening);
- Bedrijven en instanties (zoals catering);
- Defensie (optioneel).

Brondocumentatie

- Draaiboek opvang en verzorging;
- Convenant Nederlands Rode Kruis inzake bijstandsverlening;
- Procesdeelplan 'nooddrinkwatervoorziening' van Vitens.

Registratie van slachtoffers (CRIB)

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Verzamelen, registreren en verifiëren van gegevens over slachtoffers en getroffen en het – via het bevoegd gezag – verstrekken van informatie aan verwanten en aan het actiecentrum Voorlichting ten behoeve van publiek en pers¹⁴.

Doelgroep

- Bevoegd gezag;
- (Verwanten van) slachtoffers;
- Actiecentrum crisiscommunicatie (t.b.v. publiek, media);
- IAC (indien van toepassing);
- CRIB-medewerkers.

Aandachtspunten

- Het registreren van de gegevens bij opvangcentra vindt plaats door de front-office van CRIB medewerkers (geregistreerden ontvangen een polsbandje);
- In het CRIB bureau (back-office) worden gegevens verzameld en verwerkt die aangeleverd worden door: de GHOR, de politie, het call-center (vastlegging van verwanteninformatie) en de opvangcentra;
- Binnen de back-office worden de gegevens geverifieerd (controleren op inhoudelijke juistheid van de vastgelegde NAW gegevens over personen bijv. via GBA) en vindt matching van lijsten plaats eventueel in samenwerking met het RIT en LRT (het confronteren van verwantenvragen aan vastgelegde gegevens van getroffen).
- Het CRIB bureau verschaft informatie aan het bevoegd gezag (GRS/BT) over het totaalbeeld van de slachtoffers.
- Na autorisatie van de gegevens door het bevoegd gezag wordt deze informatie verstrekt aan: verwanten (via call-center), het actiecentrum crisiscommunicatie (t.b.v. pers/publiek) en aan derden (externe instanties).
- Er kan ter ondersteuning van dit proces gebruik gemaakt worden van de regionale pool van hoofden actiecentra en medewerkers front- en back-office;
- Binnen de regio Twente kan het CRIB proces ondersteund worden door de dienst Verwanteninformatie van het Nederlands Rode Kruis ten behoeve van:
  - De ondersteuning bij het registratieproces, zowel in het opvangcentrum als in het gemeentehuis;

¹⁴ Het CRIB proces is niet bedoeld om algemene informatie te geven aan het publiek of aan de pers. Dat is een taak van het actiecentrum Voorlichting.

- De bemensing van een callcenter, waar alle telefoontjes van verwanten worden opgenomen;
- De ondersteuning voor de gemeenten bij het terugbellen van verwanten waar slachtoffers/familieleden zich bevinden;
- Het beheren en onderhouden van het registratieproces.

- Het CRIB bureau wordt in beginsel ingericht binnen het eigen gemeentehuis, indien nodig kan er worden uitgeweken naar één van de drie grote gemeenten in de regio (Almelo, Enschede, Hengelo).
- Het proces CRIB heeft een duidelijke relatie met de processen ontruiming, evacuatie en opvang en verzorging.

Betrokken bij uitvoering

- GHOR;
- Politie;
- NRK;
- Opvangcentra;
- IAC;
- Crisiscommunicatie;
- RIT;
- Externen (scholen, bedrijven, etcetera).

Brondocumentatie

- Draaiboek CRIB;
- Geautomatiseerd registratiesysteem;
- GBA;
- Overeenkomst Dienst Verwanteninformatie (NRK);
- Overige bronbestanden (bedrijven, verenigingen, belastingen, etc.).

Uitvaartverzorging

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Op zorgvuldige wijze zorgdragen voor massale uitvaartverzorging en/of de rouwverwerking die daarmee gepaard kan gaan.

Doelgroep

- Nabestaanden;
- Hulpverleners;
- Burgers van de gemeente;
- Overige betrokkenen.

Aandachtspunten

- Analyseren van beschikbare informatie;
- Opstellen van een uitvaartverzorgingsplan of een plan ten behoeve van de rouwverwerking;
- Beschikbaar krijgen van personeel en middelen;
- Inzetten van personeel;
- Uitvoering geven aan het proces van uitvaartverzorging;
- In goede banen leiden van activiteiten in het kader van rouwverwerking;
- Informeren van publiek, bevolking en belanghebbenden;
- Verlenen van nazorg.

Betrokken bij uitvoering

- CRIB bureau;
- Actiecentrum Crisiscommunicatie;
- Het Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO) (politie, Defensie en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI));
- Nazorg.

Brondocumentatie

- Draaiboek uitvaartverzorging.

Gemeentelijke logistiek

Verantwoordelijkheid	Gemeente Dinkelland
Doel	Verzorgen van alle logistieke ondersteuning bij de uitvoering van met name de gemeentelijke processen van de rampenbestrijding.
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actiecentra gemeentelijke processen; ▪ Operationele partners, die gemeentelijke ondersteuning nodig hebben.
Aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het gemeentelijk actiecentrum logistiek regelt op aanvraag van andere gemeentelijke of operationele actiecentra alle logistieke voorzieningen, die benodigd zijn om de verschillende processen adequaat uit te voeren; ▪ Hiertoe zijn op voorhand reeds inventarisaties van beschikbare logistieke voorzieningen uitgevoerd; ▪ Bij benodigde logistieke voorzieningen kan gedacht worden aan zaken als vervoer, afscherming, technisch materiaal, grootschalige catering, sanitaire voorzieningen, bedden en noodstroomvoorzieningen; ▪ Het in ontvangst nemen van spontaan aangeboden materiële hulp en logistieke diensten verloopt via het hoofd actiecentrum gemeentelijke logistiek.
Betrokken bij uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijke functionarissen; ▪ Organisaties, instanties of personen, die logistieke producten leveren; ▪ Operationele actiecentra.
Brondocumentatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Draaiboek gemeentelijke logistiek.

Registratie en afhandeling van schade (CRAS)

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Registratie van aangerichte schade om een totaaloverzicht te verkrijgen.

Doelgroep

- Slachtoffers met schade;
- CRAS medewerkers.

Aandachtspunten

- Schaderegistratie is van belang om een aanzet te geven voor de herstellen opruimingsactiviteiten en het stellen van prioriteiten;
- Een goede registratie is ook van belang voor het vaststellen van aansprakelijkheid en eventueel het doen van strafrechtelijk onderzoek;
- Beoordeling van de schade wordt gedaan door de verzekeraars, de gemeente zorgt voor de registratie;
- Voor de registratie van het CRAS proces wordt gebruik gemaakt van een regionaal uniform schaderegistratiesysteem genaamd: AAG-CRAS module.

Betrokken bij uitvoering

- Verbond van Verzekeraars;
- Salvage;
- Overige overheidsinstanties;
- Particulieren zoals bedrijven, woningbouwcoöperaties.

Brondocumentatie

- Draaiboek CRAS.

Facilitair en verbindingen (w.o. inrichting GCC)

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Onder rampomstandigheden binnen één uur na alarmering een operationeel Gemeentelijke Coördinatie Centrum te hebben.

Doelgroep

- Gemeentelijk Beleidsteam;
- Gemeentelijk Managementteam;
- Gemeentelijke actiecentra;
- Ondersteunend gemeentelijk personeel.

Aandachtspunten

- Het proces facilitair en verbindingen is gericht op de infrastructurele, personele en materiële randvoorwaarden voor de uitvoering van de gemeentelijke rampenbestrijdingstaken;
- Hiertoe zijn inrichtingseisen voor het gemeentelijk coördinatiecentrum opgesteld;
- Aanvullend op de gemeentelijke faciliteiten (met name met betrekking tot verbindingen) kan een beroep worden gedaan op de Technical Support Unit van de Hulpverleningsdienst Regio Twente;
- Voor onvoorziene zaken, of bij een tekort aan bepaalde middelen, kan een beroep worden gedaan op het actiecentrum gemeentelijke logistiek;
- Er dient nadrukkelijk aandacht geschonken te worden aan eventuele noodstroomvoorzieningen. In het draaiboek facilitair en verbindingen zijn hieromtrent een aantal tips opgenomen.

Betrokken bij uitvoering

- Ondersteunend gemeentelijk personeel;
- Hulpverleningsdienst Regio Twente (Technical Support Unit).

Brondocumentatie

- Draaiboek facilitair en verbindingen.

Verslaglegging

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel Vastlegging van gegevens om inzicht te genereren in de stand van zaken tijdens de bestrijdingsfase en als informatiebron voor het opstellen van de evaluatie.

Doelgroep

- Alle bij de rampenbestrijding en hulpverlening betrokken organisaties, instanties en personen;
- De gemeenteraad (in het kader van de verantwoording).

Aandachtspunten

- Verslaglegging richt zich primair op het Gemeentelijk Beleidsteam en het Gemeentelijk Managementteam, actiecentra dienen in hun eigen verslaglegging te voorzien;
- Er kan gebruik gemaakt worden van de sjablonen die te vinden zijn op het veiligheidsnet en in de bijlage van het draaiboek;
- Er kan ter ondersteuning van dit proces gebruik gemaakt worden van de regionale verslagleggingspool;
- Regionaal is afgesteld dat een besluitenlijst met daarbij de overwegingen, voldoende is voor de verantwoording richting Inspectie Openbare Orde en Veiligheid;
- Recente crises bevestigen het nut en de noodzaak van een goede documentatie en archivering van relevante archiefbescheiden die informatie bevatten over de oorzaak, toedracht en beheersing;
- Voor de evaluatie van de rampenbestrijding kan de Onderzoeksraad voor veiligheid worden ingeschakeld.

Betrokken bij uitvoering

- Gemeentelijke functionarissen.

Brondocumentatie

- Draaiboek verslaglegging.

Nazorg

Verantwoordelijkheid Gemeente Dinkelland

Doel De nazorg heeft tot doel de schadelijke gevolgen van een ramp of zwaar ongeval te voorkomen of te beperken voor zowel slachtoffers als hulpverleners.

Doelgroep

- Getroffenen;
- Familieleden;
- Hulpverleners;
- De gemeenteraad (in het kader van de verantwoording);
- Gemeentelijke functionarissen.

Aandachtspunten

- Het aanwijzen van verantwoordelijke functionarissen kan zowel op gemeentelijk als regionaal niveau;
- Het instellen van een projectorganisatie voor de nazorg, onder verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders;
- De coördinatie van de psychosociale en medische zorginstanties tijdens de nazorgfase laten verzorgen door de directeur van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst;
- Nazorg betreft niet alleen het inrichten van een Informatie- en Adviescentrum, het gaat ook over financiën, crisiscommunicatie, herhuisvesting, etcetera;
- Er is een inventarisatie gemaakt van potentiële materiele en juridische zorgaanbieders;
- Voorafgaand aan het proces nazorg, is er aantal processen dat van invloed is op het proces nazorg, namelijk: crisiscommunicatie, opvang en verzorging en CRIB. Afstemming met deze processen is voor een goed lopend nazorgtraject essentieel.

Betrokken bij uitvoering

- Gemeentelijke functionarissen;
- Externen (bijvoorbeeld materiele en juridische zorgaanbieders).

Brondocumentatie

- Draaiboek nazorg;
- Handreiking opzet Informatie- en adviescentrum na rampen.

Bijlage I: Afkortingen en begrippen

Afkortingen

AC	ActieCentrum
AGS	Adviseur Gevaarlijke Stoffen
Amvb	Algemene maatregel van bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
B&W	Burgemeester en Wethouders
BG	Bevoegd Gezag
Bgm	Burgemeester
Bir	Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen
BO	Buitengewone Omstandigheden
Bri	Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen
BRL	Besluit rampbestrijdingsplannen luchtvaartterreinen
BT	Beleidsteam
BRW	Brandweer
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CB	Coördinerend Burgemeester
CCRB	College Commandanten Regionale Brandweren
CdK	Commissaris van de Koningin
CoPI	Commando Plaats Incident (na vaststelling van de nieuwe GRIP procedure)
CRAS	Centraal Registratiebureau Afhandeling Schade
CRIB	Centraal Registratie- en Inlichtingenbureau
EOD	Explosive Ordnance Disposal (Explosieven Opruimingsdienst)
GAC	Gemeentelijke Actiecentra
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GCC	Gemeentelijk Coördinatiecentrum
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
GRS	Gemeentelijke Rampenstaf
IAC	Informatie- en Adviescentrum

KB	Koninklijk Besluit
KEW	KernEnergieWet
LMPO	Leider meetplan organisatie
LMR	Leidraad MaatRamp
LRT	Landelijk Rechercheteam
NAW	Naam, adres, woonplaats
NBC	Nucleair, Biologisch en Chemisch
NCC	Nationaal Coördinatie Centrum
NRK	Nederlandse Rode Kruis
NS	Nederlandse Spoorwegen
OC	Opvangcentrum
OL	Operationeel Leider
OM	Openbaar Ministerie
PCC	Provinciaal CoördinatieCentrum
POG	Preventieve Openbare Gezondheidszorg
PSHOR	Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
RBP	Rampbestrijdingsplan
RBT	Regionaal BeleidsTeam
RCC	Regionaal CoördinatieCentrum
RIT	Rampen IdentificatieTeam (politie)
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
ROT	Regionaal Operationeel Team
RWS	Rijkswaterstaat
SARS	Severe Acute Respiratory Syndrome
TSU	Technical Support Unit
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
WAS	Waarschuwings- en AlarmeringsStelsel
WGHOR	Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
WRZO	Wet Rampen en Zware Ongevallen
WVD	Waarschuwings- en Verkenningdienst (brandweer)\

Begrippen

Aanvalsplan

Plan dat specifieke gegevens bevat over een locatie ten behoeve van een veilig en doelmatig optreden van een hulpverleningsdienst, indien zich op die locatie een incident voordoet.

Actiecentrum (AC)

De plaats van waaruit een dienst of organisatie de eigen bijdrage aan de rampbestrijding regelt.

Acute rampvoorlichting

Voorlichting die plaatsvindt wanneer een ramp dreigt, zich voltrekt of zojuist heeft plaatsgevonden en die erop gericht is de bevolking adequaat te laten reageren op de actuele omstandigheden om zo schadelijke gevolgen te vermijden, te beperken of ertegen op te treden.

Aflossing

De vervanging van een functionaris/eenheid door een andere functionaris/eenheid, die in principe dezelfde taak ter plaatse overneemt.

Alarmeren

Het geven van een attentiesignaal dat, al dan niet via hetzelfde medium, dient te worden gevolgd door een oproep (eenheden/diensten) of een waarschuwing (o.a. het publiek). Zie ook: waarschuwen.

Ambulancebijstandsplan

Een plan waaruit blijkt hoe, waar en binnen hoeveel tijd ambulancebijstand te verkrijgen is. Een plan waarin op volgorde van afstand meldkamers staan vermeld met het aantal voor bijstand beschikbare ambulances, verdeeld over dag, avond, nacht en weekeinde.

Ambulance Opstelplaats

Locatie in de directe omgeving van de ongevalplaats waar (bijstands-) ambulances staan opgesteld in afwachting van hun inzet.

Behandelcentrum

Een plaats waar lichtgewonde slachtoffers van een ongeval/ramp, die niet in een ziekenhuis behoeven te worden opgenomen, worden bijeengebracht voor een medische behandeling.

Beleidsteam

Orgaan, waarbinnen onder voorzitterschap van de burgemeester of Commissaris van de Koningin besluitvorming, beleidsbepaling en beleidscoördinatie plaatsvindt.

Berichtencentrum

Het centrum dat belast is met de verwerking van alle inkomende en uitgaande berichten.

Besmetting

De neerslag en/of absorptie van radioactief materiaal, biologische of chemische (strijd)middelen of andere (industriële) chemische producten op en door gebouwen, terrein, materieel, voedingsmiddelen en personen.

Bestuurlijke organisatie

Het gedeelte van de leidingstructuur op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau: bestuurders en hun staven, waaronder de Gemeentelijke Rampenstaf.

Bevel

Een bevel is een bepaling van een bevelvoerder waarmee hij een of meer van zijn mensen opdraagt een taak met een bepaald doel uit te voeren.

Bevoegd gezag

Al naar gelang de van toepassing zijnde wettelijke bepaling de burgemeester, de coördinerend burgemeester, de Commissaris der Koningin, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, of de Minister van Justitie.

Bijstand

Aanvullend potentieel van buiten de eigen dienst, aangevraagd door het bevoegd gezag.

Briefing

Een bijeenkomst ter instructie van personeel.

Centraal Registratiebureau Afhandeling Schade (CRAS)

Een taakgroep van schade-experts die zich door actief en passief informatie verzamelen richt op het op een centrale plaats verkrijgen van een totaaloverzicht van ontstane schade.

Centraal Registratie- en Inlichtingenbureau (CRIB)

Het bureau dat gegevens verzamelt omtrent doden, gewonden, vermisten en verplaatste personen, deze gegevens registreert en op aanwijzingen van het bevoegd gezag aan belanghebbenden verstrekt.

Coördinatie Plaats Incident

De leider Coördinatie plaats incident met zijn operationele staf.

Commandostructuur

De leidingstructuur van de rampenbestrijdingsorganisatie op uitvoerend niveau, de operationeel gerichte leidingstructuur van een bepaalde dienst, van militaire eenheden of anderszins.

Coördinator Gewondenvervoer (CGV)

Een functionaris van de CPA verantwoordelijk voor de coördinatie van de gewondenafvoer en het ambulanceverkeer ter plaatse.

Coördinerend burgemeester

Een van de vooraf aangewezen burgemeesters, die zorgt voor intergemeentelijke afstemming bij rampen met een bovenlokaal karakter, die de betrokken burgemeesters ondersteunt als opgeleide adviseur en die het Regionaal Beleidsteam voorziet.

Crash Team

Een crash team bestaat uit een arts en een gespecialiseerde verpleegkundige. Het team geeft de ambulancehulpverleners medische ondersteuning. De inzet geschiedt via de CPA.

Crisis

Een ernstige verstoring van de basisstructuren van het maatschappelijk systeem en/of aantasting van de fundamentele waarden en normen van het maatschappelijk systeem.

Debriefing

Bijeenkomst ter nabespreking en evaluatie van de inzet.

Driehoeksoverleg

Het overleg tussen een burgemeester en een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie, in aanwezigheid van een politiechef, dat gericht is op beleidsafstemming voor opdrachten aan de politie.

Evacuatie

Een door de overheid gelaste verplaatsing van groepen personen in Nederland met daaronder begrepen: vervoer(begeleiding), opneming, verzorging en terugkeer van deze groepen, de voorbereiding daarvan en de nazorg.

Gemeentelijke Coördinatie Centrum

De plaats waar de burgemeester en zijn rampenstaf zijn ondergebracht.

Gemeentelijk Opvangcentrum

Door de gemeente aangewezen locatie met als doel het opvangen van niet-gewonde slachtoffers na een incident.

Gemeentelijke Rampenstaf

Het door de burgemeester samengestelde orgaan dat hem bij het voeren van het opperbevel over de rampbestrijding bijstaat.

Geneeskundig potentieel

Verzamelterm voor ambulancehulpverlening, traumateams, SIGMA, geneeskundige groepen en andere vormen van geneeskundige bijstand.

Geneeskundige hulpverleningsketen

De keten van samenhangende en georganiseerde reddings, medische en paramedische handelingen, vanaf het opsporen van de gewonden, tot het moment dat verdere behandeling niet meer nodig is.

Gewondenkaart

Kaart waarop vanaf de vindplaats de persoonlijke en medische registratie plaatsvindt en die steeds bij het slachtoffer blijft.

Gewondennest

Een eerste verzamelpunt van gewonde slachtoffers in het rampterrein.

Gewondenspreidingsplan

Een voorbereidingsplan waarin in volgorde van afstand de ziekenhuizen staan vermeld, met onder andere de medische behandelcapaciteit per ziekenhuis.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Een gemeentelijke of intergemeentelijke gezondheidsdienst ter uitvoering van aan de gemeente opgedragen taken op het gebied van de volksgezondheid.

Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure (GRIP)

Uitwerking van het opschalingsproces in coördinatiealarmfasen. Elk coördinatiealarm heeft zijn eigen kenmerken, die gebaseerd zijn op de bijbehorende taken, bevoegdheden of verantwoordelijkheden.

Hoofdofficier van Justitie

Het hoofd van het Openbaar Ministerie in het werkgebied (arrondissement).

Hoofd Sectie Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (HSGOR)

De hoogste geneeskundige functionaris op tactisch niveau die namens de RGF vanuit het (regionaal) operationeel team leiding geeft aan onder andere de OVD-G en, het actiecentrum GHOR.

Hulpverleningsgebied

Dat deel van het rampterrein waarop de hulpverlening zich concentreert omdat daar sprake is van waarneembare of te verwachten schade aan de gezondheid van grote aantallen personen of aan grote materiële belangen.

Informatie- en Adviescentrum (IAC)

Een centrum dat informeert, adviseert en verwijst aan door een zwaar ongeval of ramp getroffen, relaties en omwonenden vanuit een één-loketorganisatie.

Logistiek

Alle voorbereidingen en handelingen die nodig zijn om het potentieel voor de bestrijding van ongevallen en rampen zo doeltreffend mogelijk in te zetten en te bevoorraden.

Loodspost

Een als regel vooraf bepaalde, gemakkelijk te vinden plaats waar bijstandverlenend potentieel wordt opgevangen en van waaruit het naar een gewenste plaats wordt geleid.

Maatramp Twente

Samenvatting van de maatscenario's van regio Twente.

Medische Behandelcapaciteit (MBC)

Het aantal gewonden van urgentieklasse 1 en 2 dat per uur (volgens de geldende medische inzichten) in een ziekenhuis kan worden behandeld.

Mobiel Medisch Team (MMT)

Een team bestaande uit een MMT-arts, een MMT-verpleegkundige en een chauffeur, dat in staat is ter plaatse van een zwaar ongeval of ramp *triage* uit te voeren en hoogwaardige specialistische hulp te verlenen.

Nazorg

Geheel van maatregelen gericht op terugkeer naar de normale situatie.

Officier van Dienst- brandweer (OvD-B)

De functionaris die verantwoordelijk is voor de leiding over de brandweerinzet ter plaatse en de afstemming hiervan op de overige hulpverlening.

Officier van Dienst Geneeskundig (OvD-G)

De functionaris die verantwoordelijk is voor de leiding over de geneeskundige hulpverlening ter plaatse en de afstemming hiervan op de overige hulpverlening.

Officier van Dienst Politie (OvDP)

De functionaris die verantwoordelijk is voor de leiding over de inzet van de politie ter plaatse en de afstemming hiervan op de overige hulpverlening.

Officier van Justitie

De vertegenwoordiger namens het Openbaar Ministerie bij terechtzittingen (de aanklager) en bij andere publieke organen.

Ontruiming

Het voor korte duur verlaten van de verblijfplaats op een advies van parate diensten. De politie is hiervoor verantwoordelijk en verzorgt de uitvoering van dit proces

Openbaar Ministerie

De organisatie die verantwoordelijk is voor de opsporing en vervolging van verdachten (wetsovertreders). Het is een onderdeel van het ministerie van Justitie.

Operationeel Basisplan (OBP)

Een geordende verzameling operationele gegevens van (vanuit en betreffende) alle bij de rampenbestrijding betrokken diensten in een gemeente of regio.

Operationeel team

Een team van vertegenwoordigers van de betrokken diensten/organisaties in een gemeentelijke of provinciale rampenstaf dat onder leiding van respectievelijk de operationeel leider (GRS) of de stafcoördinator (PRS) een gecoördineerde uitvoering van de rampbestrijding bevordert.

Operationele leiding

De bevoegdheid tot het in opdracht van de burgemeester geven van bindende aanwijzingen aan commandanten/hoofden van de bij de rampbestrijding samenwerkende zelfstandige diensten, zonder daarbij te treden in de bevoegdheden van de commandanten/hoofden van de diensten over de wijze van uitvoeren van de taken.

Opperbevel

Opperbevel duidt op twee samenhangende noties: enerzijds de politieke en bestuurlijke verantwoordelijkheid, anderzijds de zeggenschap over ieder die aan de (ramp)bestrijding deelneemt, zulks in het bijzonder met het oog op een goede coördinatie.

Opschalen

Het veranderingsproces tijdens een ramp van het functioneren van het bestuur, de parate diensten en de gemeente, vanuit de dagelijkse situatie naar één regionale organisatievorm waarmee een ramp multidisciplinair wordt bestreden. Opschaling is uitgewerkt in coördinatiealarmfasen; in de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure (GRIP) genoemd.

Opvangcentrum

De plaats waar niet-gewonde en behandelde lichtgewonden worden ondergebracht in afwachting van de mogelijkheid tot terugkeer naar de eigen woongelegenheden of onderbrenging elders.

Provinciaal Coördinatie Centrum

De plaats waar de Commissaris van de Koningin en zijn *provinciale rampenstaf* zijn gezeteld.

Preparatie

De voorbereiding op de acute bestrijding van ongevallen en rampen.

Pro-actie

Het wegnemen van structurele oorzaken van onveiligheid.

Provinciale Rampenstaf

De plaats waar de Commissaris van de Koningin samengesteld orgaan dat hem bijstaat bij zijn coördinerende en bijstand regelende taak in de rampenbestrijding.

Ramp of zwaar ongeval

Een gebeurtenis, waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan

Het samenstel van maatregelen dat voorbereid is voor het geval zich een ramp of zwaar ongeval voordoet die naar plaats, aard en gevolgen voorzienbaar is. Bij plaats ware niet slechts aan één punt op de kaart te denken, maar – beperkt – ook aan een traject (spoorweg).

Rampenbeheersing

Het geheel van overheidsmaatregelen inzake het voorkomen en beperken van risico's die tot rampen en zware ongevallen kunnen leiden, de voorbereiding op de bestrijding van rampen en zware ongevallen, de daadwerkelijke bestrijding en de zorg na rampen. Rampenbeheersing omvat het risicobeleid van de overheid en de rampenbestrijding.

Rampenbestrijding

Het geheel van overheidsmaatregelen inzake de voorbereiding op de bestrijding van rampen en zware ongevallen, de daadwerkelijke bestrijding en de zorg na rampen.

Psychosociaal rampenopvangteam (PSHOR)

Een team met een vaste samenstelling van psychosociale hulpverleners van GGD, RIAGG, Slachtofferhulp, Rode Kruis, Leger des Heils en Algemeen Maatschappelijk Werk, dat in de opvangfase van een calamiteit aan slachtoffers en hulpverleners psychosociale hulp en begeleiding biedt in een Opvang- en Verzorgingscentrum en, indien gewenst, ook in ziekenhuizen en bij het informatiepunt van het CRIB.

Rampenplan

Een organisatieplan waarin in algemene zin is aangegeven hoe in geval van een ramp of een dreigende ramp gehandeld dient te worden te einde tot een doelmatig bestrijden van de ramp en de gevolgen daarvan te komen.

Rampterrein

Het door de opperbevelhebber aangewezen gedeelte van een gemeente waarbinnen bijzondere regimes gelden ten aanzien van de handhaving en het herstel van openbare veiligheid en openbare orde.

Ramptype

Een categorie van mogelijke rampen, die qua soort effecten en qua ontwikkeling in de tijd op elkaar lijken.

Regionaal Coördinatie Centrum (RCC)

De plaats waar de coördinerend burgemeester en zijn intergemeentelijke rampenstaf, inclusief de operationeel leider, zijn ondergebracht.

Regionaal Geneeskundig Functionaris (RGF)

Hoogst leidinggevende en ambtelijk eindverantwoordelijk functionaris binnen de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

Repressie

Het daadwerkelijk bestrijden van onveiligheid en het zorgen voor de daarbij behorende hulpverlening.

Risicobeleid

Het geheel van overheidsmaatregelen gericht op het voorkomen en beperken van risico's die kunnen leiden tot rampen en zware ongevallen.

SIGMA

Snel Inzetbare Groep ter Medische Assistentie, bestaande uit vrijwilligers waaronder een leider en een chauffeur, die de professionele hulpverleners assisteert en ondersteunt bij grootschalige ongevallen en rampen.

Traumateam

Een team dat in staat is ter plaatse (buiten een ziekenhuis) triage uit te voeren en hoogwaardige specialistische hulp te verlenen. Ook: MMT.

Triage

Het classificeren van gewonden naar de ernst van de opgelopen letsels. Deze classificatie resulteert in een aantal *urgentieklassen* voor behandeling.

Uitgangstelling (UGS)

De plaats waar het bij de rampbestrijding in te zetten potentieel wordt samengetrokken, van waaruit het wordt ingezet en waarheen het na de werkzaamheden terugkeert.

VerbindingsCommandowagen (VC)

Voertuig van waaruit de verbindingen van de inzet geregeld wordt.

Veiligheidszone

Een gebied rond het rampterrein dat de politie in staat stelt het rampterrein af te zetten/schermen.

Ziekenautostation

Een plaats waar de aan het gewondenvervoer deelnemende ziekenauto's zich melden om een rijopdracht te ontvangen.

Bijlage II : Risicoparagraaf

Risicoprofiel

Voor het overzicht van mogelijke rampen en zware ongevallen in de gemeente inclusief de mogelijke effecten wordt verwezen naar het bijgevoegde schema. Het risicoprofiel is afgeleid uit de risico-inventarisatie die op basis van de criteria uit de landelijke leidraad Maatrap in Twente heeft plaatsgevonden. Dat betekent dat de omvangsindicatoren uit de leidraad de omvang van het risico en daarmee de opname in het gemeentelijke risicoprofiel bepalen. Deze uitwerking is mede gebruikt om de landelijke digitale risicokaart te vullen. De risicokaart bevat voor professionals naast deze grote risico's een verdiepingsslag ten aanzien van de risicovolle situaties met gevaarlijke stoffen. De risicokaart is te benaderen via <http://www.risicokaart.nl>

Risico's over de regiogrens

Over de risico's binnen de gemeentegrenzen wordt met regelmaat, doch minstens één maal per jaar, gecommuniceerd. Daarbij wordt voornamelijk gebruik gemaakt van bestaande communicatiemiddelen, zoals de gemeentelijke website, het digitaal loket en de gemeentelijke pagina's in de Huis-aan-huis. Daarnaast kan ook de Veiligheidswijzer worden gebruikt, waar naast de bekende risico's aandacht wordt geschonken aan maatregelen, die de burger zelf kan treffen om calamiteiten te voorkomen dan wel tegen te gaan.

Risico's over de provincie- of landsgrens

De grensgemeenten hanteren de volgende beleidslijn ten aanzien van de risico-inventarisatie buiten de Nederlandse landsgrens:

- Risicovol zijn alle bronnen van ramptypen die schadelijke effecten (gezondheid, milieu en materiële schade) in de Nederlandse gemeenten kunnen veroorzaken;
- Risicovol zijn alle bronnen van ramptypen waar Nederlandse hulpverleningseenheden op basis van de regionale beleidslijn 'operationele grenzen' als eerste ter plaatse kunnen zijn om hulp te verlenen.

Risico's die wat betreft bron niet aantoonbaar gebonden zijn aan lands- of provinciegrenzen, zoals natuurrampen, ramp op afstand en rampen met betrekking tot de volksgezondheid, zijn in dit verband niet separaat geïnventariseerd.

De risicobronnen in het overzicht op de volgende pagina bevinden zich op een afstand tot 15 kilometer over de Nederlandse grens. Zij zijn opgenomen in de Twentse uitwerking van de landelijke leidraad Maatrap. Zij komen voort uit een grensoverschrijdende risico-inventarisatie (juni 2005). De effecten zijn overgenomen uit de 'handreiking voorbereiding rampenbestrijding'.

Categorie	Ramptype	Bron en afstand vanaf de Nederlandse grens	Effecten op de gemeente	Planvorming of afspraken (t.a.v. maatregelen of handelingsperspectieven)
Rampen met gevaarlijke stoffen	Kernongeval	Kerncentrale in Lingen (DL) (25 km)	Zie overzicht II	Rampbestrijdingsplan Lingen is in 2009 geactualiseerd
	Ongeval met giftige stoffen	Centrale opslag en transport van radioactieve afvalstoffen in Ahaus (10 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met giftige stoffen	Urenco, uraniumverrijkingsfabriek Gronau (5 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met brandbare stoffen	Opslagplaats minerale Oliën, Ochtrup (15 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met brandbare/explosieve stof/ ongeval met giftige stof	Chemicaliënopslag Gelo Logistik Schüttorf (15 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met brandbare en explosieve stof	Vloeibaar gas opslagplaats Legdener Vers. Schlacht (15 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met brandbare en explosieve stof	Aardgasopslag BEB GmbH literbeck (Uelsen) (5km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met brandbare en explosieve stof	Aardgasopslag Westfälische Ferngas AG Kalle (10 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met giftige stof	Ammoniak bij aardappelzetmeelconcern Emsland Stärke Emlichheim (15 km)	Zie overzicht II	
	Ongeval met giftige stof	Ammoniakinstallatie IJsbahn Nordhorn (5 km)	Zie overzicht II	

Onderhoud en beheer risico-inventarisatie en -analyse

Wat betreft het onderhoud en het beheer van de actualiteit van de risico-inventarisatie en –analyse gelden de volgende afspraken:

- eenmaal in de vier jaar of wanneer gewijzigde omstandigheden daar aanleiding voor geven, actualiseert de Hulpverleningsdienst Regio Twente de uitwerking van de Leidraad Maatramp. Zij bekijkt vervolgens de effecten van de aanpassingen op de uitwerking van de Leidraad

Operationele Prestaties. Beleidsmatige veranderingen worden vastgelegd in het regionaal beheersplan rampenbestrijding Twente;

- eenmaal per jaar actualiseert de Hulpverleningsdienst Regio Twente de inventarisatie van risico-objecten in het grensgebied, in overleg met de Duitse buurregio's (zgn. Kreisen);
- gemeenten zijn verantwoordelijk voor de actualiteit van de informatie over risicovolle situaties. Eenmaal per vier jaar, en tenminste elke keer binnen twee weken wanneer er een wijziging plaatsvindt ten aanzien van risicovolle situaties in haar gemeente, past zij, overeenkomstig de afspraken met de Provincie, indien en voorzover noodzakelijk haar risicoregistratie op de risicokaart aan. Het uitgangspunt is dat de risicokaart te allen tijde de meest recente en actuele stand van zaken weergeeft van de risico's in de leefomgeving van de burger;
- op het vlak van de gevaarlijke stoffen leveren de Provincie Overijssel en het rijk ook gegevens aan.

Bijlage III: Overzicht multidisciplinaire- en rampbestrijdingsplannen

Het rampbestrijdingsplan heeft haar wettelijke basis in de Wet rampen en zware ongevallen. Een rampbestrijdingsplan wordt in ieder geval vastgesteld voor in algemene maatregelen van bestuur (AmvB's) genoemde rampen en zware ongevallen. Deze AmvB's zijn het BRZO (Besluit risico's zware ongevallen) en BRI (Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen) waarmee de zogenaamde Europese Seveso II richtlijn is geïmplementeerd. Daarnaast kan de burgemeester voor alle andere risicovolle situaties besluiten dat een rampbestrijdingsplan moet worden opgesteld. De risico-inventarisatie op basis van de leidraad maatrap vormt hiervoor een belangrijke informatiebron. Een rampbestrijdingsplan is een multidisciplinair plan en bevat informatie voor operationele diensten en voor bestuurders. In een rampbestrijdingsplan worden de deelplannen die al in het gemeentelijke rampenplan zijn geïdentificeerd nader ingevuld en uitgewerkt met behulp van specifieke scenario's. Een gemeentelijk rampbestrijdingsplan is daarmee een concretisering van het gemeentelijke rampenplan voor een specifiek scenario bij een specifiek bedrijf.

Een belangrijk kenmerk van een rampbestrijdingsplan is dat zij wordt opgesteld voor een vast object of locatie. Met andere woorden: het plan is plaatsgebonden. In werkelijkheid zijn er ook risico's die niet plaatsgebonden zijn, zoals het transport van gevaarlijke stoffen over de weg of per spoor.

Planvorming voor deze risico's ziet er anders uit omdat de omgevingsfactoren variabel zijn. Voor deze situaties kan een coördinatieplan opgesteld worden. De navolgende tabel geeft aan welke rampbestrijdingsplannen en coördinatieplannen in Twente zijn vastgesteld en welke in voorbereiding zijn (stand van zaken op 01 januari 2005).

Hierna volgen twee overzichten:

- Overzicht I: risicobronnen voor een ramp of zwaar ongeval in Twente waar een rampbestrijdingsplan of coördinatieplan voor gemaakt is of wordt.
- Overzicht II: risicobronnen voor een ramp of zwaar ongeval in Twente waar specifieke planvorming voor gemaakt is of voor gemaakt wordt ter voorkoming van een incident en ter beheersing van de effecten bij een incident.

Criterium / herkomst	Risicovol object en plankarakter	Brongemeente	Status
Bedrijven gelegen in Nederland en vallen onder de zware categorie van het BRZO1999; [RBP wettelijk verplicht]	➤ Rampbestrijdingsplan AKZO Nobel Chemicals BV	Hengelo	RBP is in december 2004 vastgesteld
	➤ Rampbestrijdingsplan Sasol Servo (sinds 2004: Elementis Specialties B.V.)	Hof van Twente	RBP is in augustus 2003 vastgesteld
	➤ Rampbestrijdingsplan Sita	Almelo	Lopende aanwijzingstraject BRZO
Bedrijven gelegen in Nederland en vallend onder de lichte categorie van het BRZO1999;	➤ Rampbestrijdingsplan Indugas/Rhee	Enschede	Concept RBP is gereed. Traject voor afronding ligt bij de gemeente, 29-11-2005 vastgesteld
	➤ Rampbestrijdingsplan Van der Sluijs	Hengelo	Eindconcept is gereed. Met vaststelling wordt gewacht tot afronding van het traject m.b.t. de bedrijfsbrandweer, de BRZO-verplichtingen en de revisie Milieuvergunning. Deze trajecten kunnen invloed hebben op de uitwerking van de scenario's in het plan.
Luchtvaartterreinen [RBP wettelijk verplicht]	➤ Rampbestrijdingsplan Vliegbasis Twenthe	Enschede	RBP is in februari 2004 vastgesteld
Emplacementen spoortransport	➤ Rampbestrijdingsplan NS Emplacement Hengelo	Hengelo	Huidig RBP is operationeel en reeds vastgesteld in juli 1999. Vanwege ontwikkelingen rond emplacement is actualisatie nodig. Koppeling met traject revisie Wm-vergunning. Actualisatie in 2009.
	➤ Rampbestrijdingsplan NS Emplacement Almelo	Almelo	RBP is in 2002 opgesteld. Formeel nog niet aangeboden aan de regionale hulpverleningsinstanties, voldoet niet aan het regionale model RBP en behoeft dus actualisatie en verbetering..
Nucleaire faciliteiten/objecten	➤ Rampbestrijdingsplan Urenco Nederland Operations BV	Almelo	RBP is in februari 2004 vastgesteld, in 2009 geactualiseerd.
Transport van gevaarlijke stoffen	➤ Coördinatieplan spoorwegen	Twente	Coördinatieplan is in 2007 vastgesteld.

---

per weg, water, spoor en pijpleiding.	➤ Coördinatieplan vaarwegen	Twente	Plan wordt is in 2009 opgesteld.
Overige transportrisico's.	➤ Coördinatieplan snelwegen	Twente	Van het bestaande operationele plan snelwegen wordt een up-date gemaakt en omgebouwd naar coördinatieplan snelwegen.
Regionaal beleid (Veiligheidsberaad Regio Twente, juni 2004)	➤ Rampbestrijdingsplannen LPG tankstations	Twente	Afronding heeft in 200 plaatsgevonden.

Categorie	Ramptype (maatrap)	Aanwezig in de gemeente (risicoprofiel lokaal in te vullen op basis van de uitwerking van de Leidraad Maatrap)	Effecten	Specifieke planvorming multidisciplinair
Rampen met betrekking tot verkeer en vervoer	Luchtvaartongeval	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> - relatief veel dodelijke slachtoffers - vooral brandwonden en mechanisch letsel; - relatief veel telefonische informatieverzoeken - mogelijke aanwezigheid gevaarlijke stoffen 	Zie overzicht I
	Ongeval op het water	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> -verdrinkingslachtoffers - onderkoeling - moeilijke bereikbaarheid - invloed van weersgesteldheid 	Zie overzicht I
	Verkeersongeval op het land	Snelweg A-1 (gedeelte) Spoorweg (gedeelte)	<ul style="list-style-type: none"> - vooral mechanisch letsel - verkeersstremmingen - veel telefonische informatieverzoeken 	Zie overzicht I

Categorie	Ramptype (maatrap)	Aanwezig in de gemeente (risicoprofiel lokaal in te vullen op basis van de uitwerking van de Leidraad Maatrap)	Effecten	Specifieke planvorming multidisciplinair
Rampen met gevaarlijke stoffen	Ongeval met brandbare explosieve stof	LPG tankstations	<ul style="list-style-type: none"> - ontruiming - gewonden door hitte, rondvliegende brokstukken, drukgolf, instorting - bij secundaire branden kans op rookvergiftiging - in bebouwd gebied veel materiele schade 	<ul style="list-style-type: none"> - routeringsplan voor gevaarlijke routeplichtige stoffen vastgesteld in 2008 - Rampenbestrijdingsplan LPG tankstations, alle stations hebben een RBP
	Ongeval met giftige stof	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> - snel waarschuwen bevolking (voorlichting) - ademhalingsproblemen - verkeersstremmingen 	routeringsplan voor gevaarlijke routeplichtige stoffen vastgesteld in 2008
	Kernongeval	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> - acuut gezondheidsrisico met niet-acute effecten - milieuschade - vernietiging producten landbouw en veeteelt - voorlichting 	Regionaal: - Rampbestrijdingsplan kerncentrale Lingen
Rampen met betrekking tot de volksgezondheid	Bedreiging van de volksgezondheid	Niet te voorzien	<ul style="list-style-type: none"> - grote publiciteits- en voorlichtingsinspanning - mogelijke (spoed-) vaccinatie 	Regionaal: - draaiboek pokkenvaccinatie - draaiboek SARS - draaiboek griep пандеміе

Categorie	Ramptype (maatrap)	Aanwezig in de gemeente (risicoprofiel lokaal in te vullen op basis van de uitwerking van de Leidraad Maatrap)	Effecten	Specifieke planvorming multidisciplinair
	Ziektegolf	Niet te voorzien	<ul style="list-style-type: none"> - groot aantal ziekenhuisopnames - ziekte ook bij hulpverleners - grote publiciteits- en voorlichtingsinspanning 	Regionaal <ul style="list-style-type: none"> - Draaiboek pokkenvaccinatie - Draaiboek SARS - Draaiboek Griepvaccinatie
Rampen met betrekking tot de infrastructuur	Ongevallen in tunnels	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> - slachtoffers met brandwonden en/of ademhalingsklachten - lastige bereikbaarheid ongevallocatie - verkeersstremmingen - veel bellers 	
	Branden in grote gebouwen	Niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> - slachtoffers met brandwonden en/of ademhalingsproblemen - gevaar voor hulpverleners in verband met instorting - materiële schade 	
	Instortingen van gebouwen	Niet van toepassing (zie risicokaart ISOR)	<ul style="list-style-type: none"> - slachtoffers met mechanisch letsel - slechte bereikbaarheid ongevallocatie en slachtoffers 	

Categorie	Ramptype (maatramp)	Aanwezig in de gemeente (risicoprofiel lokaal in te vullen op basis van de uitwerking van de Leidraad Maatramp)	Effecten	Specifieke planvorming multidisciplinair
	Uitval van nutsvoorzieningen	Niet van toepassing	- economische schade - verdeling noodstroom/nooddrinkwatervoorzieningen - weersomstandigheden hebben invloed	
Rampen met betrekking tot de bevolking	Paniek in menigten	Niet van toepassing	- mechanisch letsel - relatief veel lichtgewonden - veel publiek	
	Grootschalige ordeverstoringen	Niet van toepassing	- mechanisch letsel - relatief veel lichtgewonden - veel publiek - veelal agressie - gaat gepaard met materiële schade in de nabijheid	- nota evenementenbeleid, vastgesteld in 2009
Natuurrampen	Overstromingen	Hoogwater en overstroming Dinkel	- veel slachtoffers - evacuatie - materiële en economische schade	Waterschap Regge en Dinkel, calamiteitenplan

Categorie	Ramptype (maatrap)	Aanwezig in de gemeente (risicoprofiel lokaal in te vullen op basis van de uitwerking van de Leidraad Maatrap)	Effecten	Specifieke planvorming multidisciplinair
	Natuurbranden	Natuurgebied Bergvennen en enkele aangrenzende campings	<ul style="list-style-type: none"> - kleine aantallen slachtoffers - veelal waarschuwingstijd - grote inspanning watervoorziening 	Natuurbrandbestrijdsplan Twente is in voorbereiding
	Extreme weersomstandigheden	Niet te voorzien	<ul style="list-style-type: none"> - gevarieerde hulpvragen bij hulpdiensten tegelijkertijd - materiële schade - aandacht voor kwetsbare groepen 	
Ramp op afstand	-	Niet te voorzien	<ul style="list-style-type: none"> - veel telefonische informatieverzoeken - coördinatie identificatie vervoer en nazorg slachtoffers 	

Bijlage IV: Referentielijst

Document

Beheer

Algemeen

▪ Wet Rampen en Zware Ongevallen (WRZO)	
▪ Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO)	
▪ Waterstaatswet	
▪ Kernenergiewet	
▪ Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen	Ministerie van BZK
▪ Besluit rampbestrijdingsplannen luchtvaartterreinen	Ministerie van BZK
▪ Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen	Ministerie van BZK
▪ Handreiking rampbestrijdingsplan VR-plichtige bedrijven	Ministerie van BZK
▪ Leidraad kernongevallenbestrijding	Ministerie van BZK
▪ Handboek voorbereiding rampenbestrijding	Ministerie van BZK
▪ Provinciaal Coördinatieplan	Provincie Overijssel
▪ Provinciale toetsingskaders	Provincie Overijssel
▪ Calamiteitenplan voor provinciale waterstaatswerken in primaire en regionale waterkeringen	Provincie Overijssel
▪ Calamiteitenplan Waterschap	Waterschappen Regge en Dinkel en Rijn en IJssel
▪ Regionaal beheersplan rampenbestrijding Twente	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Maatramp Twente	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Documentatie Preparatieniveau Planvorming	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Procedure WAS	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Convenant rampenzender RTV Oost	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Protocol inzet RTV Oost bij waarschuwing van de bevolking	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Twents protocol asbestbranden	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Protocol Verdachte Objecten	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Overeenkomst grensoverschrijdende samenwerking	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ COT rapport terrorismegevolgbestrijding	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Draaiboek Sars	GGD Twente
▪ Draaiboek Pokken	GGD Twente
▪ Draaiboek Griepvloed	GGD Twente

Brandweer

▪ Brandweerwet 1985	
▪ Visie document NBC steunpuntregio's	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Meetplanorganisatie in Twente	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Verzorgingsplan	Hulpverleningsdienst Regio Twente
▪ Inrichtingsplan regionaal coördinatiecentrum	Hulpverleningsdienst Regio Twente

Politie

- Politiewet 1993
- Wetboek van Strafrecht
- Wet op de lijkbezorging
- Wetboek van strafvordering

GHOR

- Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen rampen
  - Procesplan preventieve openbare gezondheidszorg
  - Procesplan geneeskundige hulpverlening- somatisch
  - Procesplan geneeskundige hulpverlening- psychosociaal
- Hulpverleningsdienst Regio Twente
Hulpverleningsdienst Regio Twente
Hulpverleningsdienst Regio Twente

Gemeenten

- Gemeentewet
  - Nota coördinerend burgemeester
  - Regeling Coördinerend gemeentesecretaris
  - Procesdeelplan 'nooddrinkwatervoorziening
  - Waakvlamovereenkomst Post Point
  - Convenant Nederlands Rode Kruis inzake bijstandsverlening
  - Handreiking opzet Informatie- en adviescentrum na rampen
  - Convenant intergemeentelijke samenwerking rampenbestrijding in de regio Twente
  - Convenant dienst verwanteninformatie
- Hulpverleningsdienst Regio Twente
Hulpverleningsdienst Regio Twente en de Twentse gemeenten
Vitens
De Twentse gemeenten
Ministerie van BZK en VWS
Hulpverleningsdienst Regio Twente en de Twentse gemeenten
De Twentse gemeenten

Gemeentelijke draaiboeken

- Draaiboek Gemeentelijke alarmering
  - Draaiboek Bestuurlijk handelen
  - Draaiboek Crisiscommunicatie
  - Draaiboek Evacuatie
  - Draaiboek Milieu en inzamelen van besmette waren
  - Draaiboek Opvang en verzorging
  - Draaiboek Registratie van slachtoffers (CRIB)
  - Draaiboek Uitvaartverzorging
  - Draaiboek Gemeentelijke logistiek
  - Draaiboek Registratie en afhandeling van schade (CRAS)
  - Draaiboek Facilitair en verbindingen (w.o. inrichting GCC)
  - Draaiboek Verslaglegging
  - Draaiboek Nazorg
- Delen A en B, Hulpverleningsdienst Regio Twente. Deel C, Gemeenten

Bijlage V: Verzendlijst

- Provincie Overijssel, t.a.v. Gedeputeerde Staten
- Provincie Overijssel, t.a.v. Commissaris van de Koningin
- Waterschap Regge en Dinkel, t.a.v. het bestuur
- Politie Twente, t.a.v. het Regionaal College
- Hulpverleningsdienst Twente, t.a.v. het bestuur
- Hulpverleningsregio Noord en Oost Gelderland, t.a.v. het bestuur
- Samenwerkingsverband Regio IJssel Vecht, t.a.v. het bestuur
- Gemeente Almelo
- Gemeente Borne
- Gemeente Dinkelland
- Gemeente Enschede
- Gemeente Haaksbergen
- Gemeente Hengelo
- Gemeente Hellendoorn
- Gemeente Hof van Twente
- Gemeente Losser
- Gemeente Oldenzaal
- Gemeente Rijssen-Holten
- Gemeente Tubbergen
- Gemeente Twenterand
- Gemeente Wierden